Іийсас беана,

Марка

дІаязбина болу хаза кхаъ

Іийсас беанчу, Марка дІаязбинчу хазачу кхоо хоуьйту «Дала леррина къобалвинчу Делан КІантах Іийсах лаьцна хаза кхаъ» хилар. ГІуллакхаш кхочуш деш волу а, олалла долуш волу а стаг Іийса вуйла гойтуш ду тептар тІехь. Цо адамашка кхайкхам барехь а, жинашна тІехь нуьцкъала Иза хиларехь а, нехан къиношна Цо гечдарехь а Цуьнан олалла гуш ду. Шаьш летийначу къинойх адамаш паргІатдахархьама, Шен дахар дІадала веана ву Ша-Шех Адамийн КІант олу Іийса.

Іийсах лаьцна долу тептар хала йоцучу а, хьуьнаречу а кепехь яздина ду *Марка*. И тептар яздеш, уггар хьалха Іийсас диначун, ткъа цул тІаьхьа бен Цуьнан дешнийн а, хьехамийн а чІагІо ца йо яздархочо. Нах хих чекхбохучу Яхьъях а, Іийса хих чекхваккхарх а, Иза зерах а лаьцна долу тептаран доца дІадолор (1:1-13) чекхдаьлча, Іийсас нах тобарх а, нахана хьехам барх а лаьцна дийца доладо Марка (1:14–9:50). Хан мел йолу а, Іийсан мурдаш Цунах дика кхета буьйлало, амма Цуьнан мостагІийн гамо алсамйолуш хуьлу (10:1-52). Тептар дерзош долу кортош (11–16 кортош) Іийсан кху дуьнен тІехь долчу дахаран тІаьххьарчу кІиранна чохь хиллачу гІуллакхех лаьцна ду. Цу кортошкахь чІогІа леррина дуьйцуш ду Іийса жІарах дІатохархь а, Иза веллачуьра денваларх а лаьцна.

Тептаран уггар тІаьхьарчу коьртан дерзоран дакъа (16:9-20) къовларш юкъа лаьцна ду, хІунда аьлча дукхахьолахь хетало, и дакъа *Марк а* воцуш, кхечу стага яздина хилар.

Дала леррина Къобалвинарг гучуваларна
адам кечдо Яхьъя-пайхамаро
(Маттай 3:1-12; Лака 3:1-18; Яхьъя 1:19-28)

1 [1] Дала леррина къобалвинчу Делан КІантах Іийсах лаьцна хаза кхаъ
болабелла иштта. [2] ЕшаІ-ЯхІу-пайхамаро шен заманахь яздинера:
«Хьажал! Хьуна хьалха Сайн геланча воуьйту Ас.
Цо Хьуна некъ кечбийр бу.

[1:2] Малъаки 3:1.

3 Яьссачу аренгахь кхойкхучун аз хезаш ду:
„Везачу Элана некъ кечбе,
нисде Цунна хьалха некъан тачанаш“».
4 Иза кхочушхуьлуш гучувелира Яхьъя. Цо, яьссачу арахь адамаш хих
чекх а дохуш, кхайкхам бора: «Далла тІе а дерзий, шаьш хих чекхдахийта,
Деле шайн къиношна гечдайтархьама». 5 ЯхІуд-махкара а, Ярушалаймера а
дукха адам догІура цунна тІе. Далла хьалха шайх даьллачу къиношна дохко а бовлий, Йордан-хи чохь шаьш хих чекхбохуьйтура наха Яхьъяга. 6 Цо
эмкалан тІергІах дина духар леладора, шуьйра тІаьрсиган доьхка а доьхкура. ЦІоз а, акха моз а дуура Яхьъяс. 7 Адамашна иштта хьехамаш бора цо:
«Барам боцуш сол нуьцкъалниг вогІу суна тІаьхьхье. Цунна хьалха ураталла гора а хІоьттина, Цуьнан мачийн бахтарш дІадаста хьакъ вац со.
8 Аса шу хих чекхдоху, ткъа Цо Делан Синах дузор ду шу».

Іийса хих чекхваккхар
(Маттай 3:13–4:11; Лака 3:21, 22; 4:1-13)

9 Оцу деношкахь Галилай-махкара Назарт-гІалара Іийса а веара цига.
Цо Яхьъяга Йордан-хи чохь Ша хих чекхваккхийтира. 10 Іийса хи чуьра
хьалаволлушехь, Цунна а гуш, стигалш дІаеллаелира. Кхокханан суьртехь Делан Са доьссира Цунна тІе. И Делан Са Іийсана чу дуьйлира.
11 Ткъа стигалара аз хезира:
«Хьо ву Сан хьоме КІант! Хьоьца бу Сан лаам».
12 Цу сохьта Делан Сино Иза яьссачу аренга вахийтира. 13 Цигахь иблисо зуьйш, шовзткъа де даьккхира Іийсас. Акхарошна юкъахь Іаш вара
Иза, маликаша Цунна гІуллакх а деш.

Іийсас мурдаш къастабо
(Маттай 4:12-22; Лака 4:14, 15; 5:1-11)

14 Яхьъя, схьа а лаьцна, чувоьллинчул тІаьхьа, хаза кхаъ кхайкхош,
Іийса Галилай-махка вахара. 15 Цо олура: «Хан тІекхаьчна. Делан Олалла
гергакхаьчна. Шайгара девллачу къиношна дохко а довлий, Далла тІе а
дерзий, хазачу кхоах теша».
16 Галилай-Іомана юххехула чекхволуш, ШамІа а, цуьнан ваша Іандар
а гира Іийсана. Уьш чІерий лоцу бой хи чу тосуш бохкура, шаьш чІерийлецархой болу дела. 17 Іийсас элира цаьрга: «Суна тІаьхьахІитта, ткъа Аса
хІинца дуьйна адамийн синош лецархой дийр ду шух». 18 Уьш, сихонца
шайн бойнаш а йитина, Іийсана тІаьхьахІиттира.
19 Дехьо ваьлча, Цунна Зевадин кІант Якъуб а, цуьнан ваша Яхьъя а
гира. Уьш хинкеман чохь чІерий лоцу бойнаш тоеш бара. 20 Іийсас цу

[1:3] ЕшаІ-ЯхІу 40:3 (Грекийн). [1:6] Сулим 1:8. [1:11] Доладалар 22:2; Забур 2:7; ЕшаІ-ЯхІу 42:1; Маттай 3:17; 12:18; Марк 9:7; Лака 3:22. [1:15] Маттай 3:2.

сохьта уьш схьакхайкхира, ткъа вуьш, шайн да Зевади белхалошца хин-
кеман чохь а витина, Цунна тIаьхьа хIиттира.

Жинаша хьийзош волу стаг
(Лака 4:31-37)

21 Уьш Къапарнаме дIабуьйлабелира. Шоьтан де тIе ма деана, Iийсас
гуламан цIа чу а вахана, адамашна хьехамаш бира. 22 Нах цецбуьйлура
Цуьнан хьехамех, хIунда аьлча Iеламчу наха санна а доцуш, олалла долчо
санна хьоьхура Iийсас.
23 ЦIеххьана гуламан цIа чохь жинаша хьийзош волу стаг гучувелира,
мохь а хьоькхуш: 24 «Хьан хIун гIуллакх ду тхоьца Назартара Iийса? Тхо
хIаллакдан веана Хьо? Суна хаьа Хьо мила ву – Делан Везаниг!»
25 Iийсас омра дира жине: «ДIасаца! Арадала цунна чуьра!» – аьлла.
26 ТIаккха, и стаг дIаса а виттина, чIогIа мохь а хьаькхна, цунна чуьра
араделира жин. 27 Чохь берш чIогIа цецбевлла, вовшашка хетта буьйлабе-
лира: «И хIун керла хьехам бу? Ур-атталла жинашна тIехь а олалла до Цо,
ткъа вукхара Цуьнан омре ладугIу».
28 Дукха хан ялале Iийсах лаьцна Галилай-махкахь массо а меттехь
дуьйцуш дара.

Iийсас дукха адам тодо
(Маттай 8:14-17; Лака 4:38-41)

29 Iийса Яхьъяца а, Якъубца а гуламан цIа чуьра ара ма велли, ШамIа а,
Iандар а волчу цIа вахара. 30 ШамIин стуннана чIогIа дагар долуш меттахь
яра, цара цунах лаьцна дийцира Iийсага. 31 Iийсас, тIе а вахана, куьг а
лаьцна, хьалагIатта гIо дира зудчунна. Оцу сохьта дагар дIа а даьлла, цар-
на хьошалла дан йолаелира цомгушниг.
32 Сарахь, малх чубуьзначу хенахь, цигара массо цомгушнаш а, жина-
ша хьийзош берш а балийра Iийсана тIе. 33 Дукха адам гулделла дIахIоьт-
тинера неIаре. 34 Тайп-тайпана цамгарш йолу дукха нах тобира Цо. Дукха
жинаш а нахана чуьра арадехира Iийсас, амма, Ша царна вевзий хууш,
Iийсас ца магадора, Ша мила ву дийца.
35 Iуьйранна, сатасале, цIера ара а ваьлла, цхьа а адам доцучу метте ва-
хара Iийса. Цигахь Цо доIа дира. 36 Ткъа ШамIагIар Иза лаха арабевлле-
ра. 37 И карийча, цара элира Iийсага: «Массо а Хьо лоьхуш ву». 38 Ткъа
Iийсас элира цаьрга: «Дуьло, юххехь йолчу гIаланашка а, ярташка а гIо
вай, цигахь хьехамаш бан, хIунда аьлча Со цунна веана ма ву».
39 Галилай-махкахула жуьгтийн гуламан цIеношкахь нахана хьеха-
маш а беш, жинаша хьийзош болчарна чуьра жинаш ара а дохуш, ва-
хара Iийса.

1:22 Маттай 7:28, 29. 1:39 Маттай 4:23; 9:35.

Iийсас дIа ца йоьрзу чкъуран цамгар йолу стаг тово
(Маттай 8:1-4; Лака 5:12-16)

40 ДIа ца йоьрзу йолу чкъуран цамгар йолуш цхьа стаг веара Iийсана
тIе. Iийсана хьалха гора а воьжна, шена гIо дар а доьхуш, цо элира:
«Хьайна лиъча, со товийр вара-кх Ахьа».
41 Цу стагах дукха къа а хетта, цунах куьг а Iоьттина, Iийсас элира: «Су-
на лаьа хьо товала! ЦIанло!» 42 Цу сохьта, и цамгар дIа а яьлла, цу стеган
дегI цIанделира. 43 Iийсас, и стаг сихонца дIа а хьажош, чIогIа тIедиллар-
ца элира цуьнга: 44 «Варелахь, хиллачух лаьцна цхьаьнгге а ма дийцалахь.
Ткъа хIинца ваха а гIой, хьо динан дега а гайтий, Муса-пайхамаро тIе ма-
диллара, Далла лерина сагIанаш даха. Хьо товаларан тоьшаллина хир ду
иза нахана хьалха».
45 Амма вукхо вахана массанхьа дийцина хиллачух лаьцна, цундела,
ма-бохху гIалахь гучувала йиш ца хиларна, адам кIеззиг долчу меттигаш-
кахь соцура Iийса. ХIетте а массанхьара а адам догIура Цунна тIе.

Iийсас дегIан дола ца далуш волу стаг тово
(Маттай 9:1-8; Лака 5:17-26)

2 1 Масех де даьлча, Iийса Къапарнаме юхавирзира. Иза цIа вирзина
аьлла, хабар даьржира. 2 И волчу дукха адам гулделира, неIарехула
чувала меттиг а ца юьсуш, ткъа Iийсас царна хьехамаш бора. 3 Баьхкин-
чарна юкъахь шен дегIан дола ца далуш волу стаг айина вахьаш веана виъ
стаг вара. 4 Амма адам тIех дукха хиларна, уьш Iийсана тIе ца кхачалора.
ТIаккха цара, Iийса чохь волчу цIенна тIехула болчу тхов тIе а бевлла,
тховх Iуьрг а даькхина, цомгушниг шен мотт-гIайбица чу а воссийна,
Iийсана хьалха охьавиллира. 5 Церан Шех тешар гича, цомгушчуьнга Iий-
сас элира: «Сан кIант, хьан къиношна гечдина».
6 Цигахь хиъна Iаш масех Iелам стаг вара. Шайн дагахь цара бохура:
7 «Иза хIун ду те хIокху стага дуьйцург. Цо ма Iеса къамел до. Къиношна
гечдан хьенан бакъо ю, цхьа Дела воцучун?»
8 Цу сохьта, церан дог-ойла хууш, Iийсас цаьрга элира: «ХIун ойланаш
ю аша йийраш? 9 Цомгушчуьнга ала хIун ду атта: „Хьан къиношна гечди-
на“, я: „ХьалагIатта, хьайн мотт-гIайба а эций, дIагIо“? 10 Амма Суна
лаьа шуна хаийта Адамийн КIентан дуьнен тIехь къиношна гечдан олал-
ла дуйла». ТIаккха цомгушчуьнга Iийсас элира: 11 «Ас боху хьоьга! Хьала а
гIаттий, хьайн мотт-гIайба схьа а эций, цIа гIуо!»
12 Важа, сихха хьала а гIаьттина, шен мотт-гIайба а эцна, массарна а
гуш аравелира. Чохь болчара чIогIа инзарбевлла, Далла хастамаш беш,
бохура: «Тхуна цкъа а ца гина хIуманаш ду-кх хIорш!»

1:44 Iамалъяр 14:1-32.

Левига тIекхайкхар
(Маттай 9:9-13; Лака 5:27-32)

13 Юха а Iоман берда тIе веара Iийса. Цунна тIе дукха адам деара, ткъа
Iийса царна хьехамаш бан волавелира. 14 Юххехула чекхволуш, Цунна
ХIалпайн кIант Леви гира, ял схьагулъеш болчеран бун чохь хиъна Iаш.
Iийсас элира цуьнга: «Суна тIаьхьхье схьавола!» Леви, хьала а гIаьттина,
Цунна тIаьхьхье дIавахара.
15 Цхьана дийнахь Iийса Левин цIахь хIума юуш вара. Дуккха а ял йок-
кхурш а, къинош летийна болу нах а бара Цуьнца а, Цуьнан мурдашца а,
хIунда аьлча Iийсана тIаьхьахIиттинарш алссам бара. 16 Къинош летийна
болчу нахаца а, ял йоккхуш болчаьрца а Iийсас хIума юуш а гина, паруш-
хойн[д] юкъара Iеламчу наха хаьттира Цуьнан мурдашка: «Ял йоккхуш
болчу а, къинош летийна болчу а нахаца хIума хIунда йоу Цо?» – аьлла.
17 Iийсас, и хезна, элира: «Могуш болчарна лор оьшуш вац, цомгуш
болчарний бен. Бакъахьара лелачаьрга кхайкхам бан ца веана Со, къи-
нош летийначаьрга бен».

Марха кхабарх лаьцна
(Маттай 9:14-17; Лака 5:33-39)

18 Оцу хенахь Яхьъян мурдаш а, парушхойн мурдаш а марханаш кхо-
буш бара. Цкъа масех стага, тIе а веана, хаьттира Iийсага: «И хIун ду?
Яхьъян мурдаша а, парушхоша а марха кхобу, ткъа Хьан мурдаша цкъа а
марха кхобуш ма ца го?!»
19 Iийсас жоп делира царна: «Масала, зуда ялийна меттиг хилча, зуда
ялош волчун накъосташа и зуда ялош верг шайна юкъахь мел ву, марха
кхобур дуй, шаьш гIайгIане хилар гойтуш? И стаг шайца мел ву, церан
марха кхаба йиш яц. 20 Ткъа цхьа хан йогIур ю, и зуда ялийнарг дIа а виг-
на, тIаккха цара марха а кхобуш, уьш сингаттаме а хуьлуш».
21 ТIаккха Iийсас кхин а цхьа хьекъале дустар далийра царна: «Ширачу
духар тIе, керлачу кIадих а яьккхина, йома латор яц цхьаммо а, хIунда аьлча
и йома тIеттIа а яхана, бедар тIе а оьзна, и Iуьрг кхин а доккха хир ду. 22 Я
цхьаммо а керла чагIар ширачу пIаьлдиг[д] чу ца дутту, хIунда аьлча и пIаьл-
диг а бетIар бу, чагIар а Iенар ду. Керла чагIар керлачу пIаьлдиг чу дутту».

СадоIучу шоьтан дийнахь буьртигаш схьадахар
(Маттай 12:1-8; Лака 6:1-5)

23 Цкъа шоьтан дийнахь кIа дийначу арахула чекхволуш вара Iийса.
Цуьнан мурдаша цигахула бовлуш кIен кенаш схьадохура. 24 ТIаккха и
гиначу парушхоша хаьттира Цуьнга: «Хьажахь, Дала кхоьллинчу шоьтан

2:23 Карлабаьккхинарг 23:25.

садоIучу дийнахь дан мегаш доцу гIуллакх хIунда до цара?» – аьлла.
25 Ткъа Iийсас жоп делира царна: «Аша ца дешна, Дауд-паччахьо ша а,
шен накъостий а мацбелча, динчух лаьцна? 26 Иза, динан коьрта да Абу-
ЯтIари волчу хенахь, Делан цIа чу а вахана, Дала къобалдина долу бепиг
схьа а эцна, ша а диина цо, шеца болчу накъосташна а делла. Ткъа и бе-
пиг динан дайшна бен даа мегаш ца хилла».
27 КхидIа а Iийсас элира цаьрга: «Шоьтан де адамашна кхоьллина ду,
амма адам кхоьллина дац шоьтан денна. 28 Цундела Адамийн КIант Дала
кхоьллинчу шоьтан денна тIехь а Эла ву».

Iийсас куьг заьIап долу стаг тово
(Маттай 12:9-14; Лака 6:6-11)

3 1 Цхьана шоьтан дийнахь юха а гуламан цIа чу веара Iийса. Цигахь
куьг заьIап долуш цхьа стаг вара. 2 Цхьадолу адамаш чIогIа Iийсан
тергам беш дара, Дала леринчу шоьтан дийнахь Цо дарба до те я ца до те
хьоьжуш, юха Иза бехке вархьама. 3 Iийсас куьг заьIап долчу стаге элира:
«Хьала а гIаттий, массарна хьалха дIахIотта».
4 ТIаккха оцу нахе Iийсас хаьттира: «ХIун боху бакъоно, Дала леринчу
шоьтан дийнахь хIун дан мегаш ду, дика я вон? Стеган дахар кIелхьар-
даккха я иза хIаллакдан?»
Ткъа уьш бист ца хилира
5 ТIаккха цаьрга массаьрга а реза воцуш хьажа а хьаьжна, церан къиза
дегнаш хиларна халахетарца, Iийсас элира куьг заьIап долчу стаге: «Схьа-
кховдаде хьайн куьг!» Вукхо куьг схьакховдийра – иза оцу сохьта тодели-
ра. 6 Ткъа парушхой[д], ара а бевлла, сихонца ХIародан адамашца барт бан
буьйлабелира, Iийса шаьш муха хIаллаквийр вара те бохуш.

Берда тIехь Iийсана гонах дуккха а адам гулдалар

7 Цу хенахь Iийса Шен мурдашца Iома йисте веара. Дукха адам дара
Цунна тIаьхьа лелаш. Галилай-махкара а, ЯхIуд-махкара а, 8 Ярушалай-
мера а, Эдом-меттигера а, Йорданан тIехьара а, Цора-гIалина а, ЦIадан-
гIалина а гонах Iаш долу дукха адам деанера И волчу. Цо дечу гIуллакхех
лаьцна шайна хезна дела баьхкинера Цунна тIе уьш. 9 Адам дукха тIех
гулдаларна, цаьрга Ша ца хьашийтархьама, хинкема кечдайтира Iийсас
Шен мурдашка. 10 Дукххахболчу баьхкинчарна дарба дира Цо, цундела
массо а цомгушнаш Iийсана юххе гIертара, Цунах куьг Iотта гIерташ.
11 ХIоразза а харц жинашна Iийса гича, Цунна хьалха охьаоьгура уьш,
мохь а хьоькхуш: «Хьо Делан КIант ву!» – бохуш. 12 Ткъа Iийсас чIогIа
доьхкура царна, Ша мила ву ма дийца бохуш.

2:25, 26 Шамъал 21:1-6. **3:9, 10** Марк 4:1; Лака 5:1-3.

Шийтта векал харжар
(Маттай 10:1-4; Лака 6:12-16)

13 Юха Іийсас, лам тІе хьала а ваьлла, мурдашна юкъара Шена оьшурш
тІекхайкхира. Уьш Цунна тІе баьхкира. 14 Царна юкъара Іийсас шийтта
мурд схьакъастийра (царах Цо векалш элира), уьш Шена юххехь хилий-
тархьама а, цаьрга хьехамаш байтархьама а, 15 адамашна чуьра жинаш
арадаха церан олалла хилийтархьама а. 16 Іийсас къастийна векалш хІорш
бара: ШамІа (Іийсас тІаьхьа, Кипа аьлла, цІе тиллинарг), 17 Зевадин
кІант Якъуб, цуьнан ваша Яхьъя, (шайна Іийсас, Баней-Раговш аьлла,
цІе тиллинарш, иза «ткъесан кІентий*» бохург ду), 18 Іандар, Пилап, Бар-
таламай, Маттай, ТІама, ХІалпайн кІант Якъуб, Тхьада, ШамІа (ша тІе-
лаьцнарг тІевирззина кхочуш дан гІертарг), 19 ЯхІуд-Искархо а, тІаьхьа
ямартхо хилларг.

Іийса а, БаІал-Зебула а
(Маттай 12:22-32; Лака 11:14-23; 12:10)

20 Цул тІаьхьа Іийса цІа чу вахча, юха а дукха нах гулбелира, ур-атталла
юург яа а меттиг ца йолуьйтуш Іийсана а, Цуьнан мурдашна а. 21 Іийсан
цІерачарна цунах лаьцна хезча, уьш Иза дІавига баьхкира, хІунда аьлча
наха дуьйцура, Иза лар тІехь вац бохуш. 22 Ткъа Ярушалаймера баьхкинчу
Іелам наха олура: «Цунна чу БаІал-Зебула-жин доьлла! Оцу харц жинийн
элан олаллица жинаш арадоху Цо адамашна чуьра!»
23 ТІаккха Іийсас, уьш Шена тІе а кхайкхина, дустарш далийра царна:
«Иблисо муха эккхор ду иблис? 24 Цхьана пачхьалкхехь вовшашлахь тІом
хилча, и пачхьалкх хІаллакьхир ю. 25 Я цхьана доьзалехь цхьа барт бацахь,
иза а бухур бу. 26 Ткъа иблис ша-шена дуьхьал даьлча, иблисан олалла
шена чохь а декъаделча, иза кхин латталур дац, цуьнан тІаьххьара де
тІекхочу.
27 Цхьа а ца воьду шел онданиг волчу цІа чу, цуьнан хІуманаш лачкъо,
цкъа хьалха иза дІавихкина бен, къола далур дац цуьнан цІахь.
28 Баккъалла а боху Аса шуьга: „Адамийн кІенташна муьлхха а къи-
ношна гечдийр ду, цара Дела сийсазвар а тІехь, 29 амма Делан Са сий-
саздинчунна цкъа а гечдийр дац, иза гуттаренна къинойн баланехь
хир ву“».
30 Иштта дешнаш элира Іийсас, Шех лаьцна наха «Иза харц жинашца
тайна ву», – олу дела.

* 3:17 *Ткъесан кІентий* – кхечу тайпана аьлча: *карзахе кІентий*.

3:22 Маттай 9:34; 10:25. 3:29 Лака 12:10.

Іийсан нана а, вежарий а
(Маттай 12:46-50; Лака 8:19-21)

31 Іийса волчу Цуьнан наний, вежарий баьхкира. Уьш арахь севцира.
Цара Іийса аракхайкхира, 32 хІунда аьлча, гонах хиъна дукха адам хилар-
на, Цунна тІе ца кхачалора уьш. Іийсага элира: «Хьажахь, Хьан наний,
вежарий, йижарий бу-кх арахь Хьо хьоттуш».
33 Цо жоп делира: «Муьлш бу Сан наний, вежарий?» 34 ТІаккха, Шена гонах
хевшина болчаьрга а хьаьжна, Іийсас элира: «ХІорш бу Сан наний, вежарий!
35 ХІунда аьлча Делан лаам кхочушбеш берш бу Сан ваша а, йиша а, нана а».

Ахархочух лаьцна хьекъале дустар
(Маттай 13:1-9; Лака 8:4-8)

4 1 Юха а цхьана дийнахь Іоман берда тІехь хьехамаш беш вара Іийса.
Цунна гонах гулделла дукха адам дара. Цундела Иза, хинкеманна тІе
а ваьлла, Іоман йистера дехьо велира, ткъа адамаш берда тІехь дисира.
2 Дукха хьехамаш бора Іийсас царна, хьекъале дустарш далош. Иштта
дийцира Цо цаьрга:
3 «ЛадогІал! Цхьа ахархо шен кха тІе хІу таса араваьлла. 4 Цо хІу тосучу
хенахь цхьадолу буьртигаш некъан йистехула охьаэгна хилла. Схьадаьх-
кинчу олхазарша уьш дІадиъна. 5 Важа буьртигаш жагІа а болуш, латта
кІеззиг долчу метте охьаэгна хилла. Цу буьртигаша сихха зІийдигаш тес-
на, хІунда аьлча цигахь латта кІезиг дара. 6 Малх кхетча, цо и зІийдигаш
ягийра, церан орамаш кІорга ца хиларна, уьш якъаелира. 7 Кхидерш ко-
канийн коьллаш юкъа ийгира, амма коьллаша, юкъ а елла, хІун зІийди-
гаш къайлаехира. Цара ялта ца делира. 8 Ткъа важа долу хІу, дика латта
долчохь нис а делла, зІийдигаш а тесна, уьш хьала а евлла, цара ялта де-
лира, ткъе итт, кхузткъа а, ур-атталла бІе а хІу а луш хІора кено а».
9 ТІаккха Іийсас элира ладугІучаьрга: «Лергаш долчунна дІахозийла хІара».

Дустаран маьІна довзийтар
(Маттай 13:10-17; Лака 8:9, 10)

10 Іийса Ша висча, шийтта векало а, юххерчу кхечу мурдаша а хаьттира
Цуьнга дустарех лаьцна. 11 Іийсас жоп делира цаьрга: «Шун таро ю Делан
Олаллех йолу къайленаш йовза, ткъа кхечарна иштачу дустаршца дуьй-
цу Аса,
12 „царна, хьоьжжушехь, хІумма а ца гайтархьама,
хеззашехь, уьш ца кхетийтархьама,
кхечу тайпана хилча, уьш Суна тІебоьрзур бара,
ткъа Ас гечдийр дара царна“».

4:1 Лака 5:1-3. 4:12 ЕшаІ-ЯхІу 6:9, 10 (Грекийн).

Ахархочух лаьцначу дустаран маьIнах кхетор
(Маттай 13:18-23; Лака 8:11-15)

13 Iийсас элира мурдашка: «Шу а ца кхета те оцу дустарх? ТIаккха кхечу
дустарех муха кхетар ду те шу? 14 Ахархочо дуьйш дерг Делан Дош ду.
15 Цхьадолу адамаш некъа йисте доьжначу хIух тера ду. Царна Делан дош
хеза, амма, цу сохьта иблис а догIий, цо церан дегнаш чу доьжна дош дIа-
хьо. 16 Кхиберш тера бу тIулгашна юккъе эгначу хIух. Шайна Делан дош
хезча, хазахетарца, сихонца схьалоцу цара и дош. 17 Амма церан хила
ма-беззара орам боцу дела, уьш кIеззигчу ханна бен ца латта. Ткъа и
дош бахьана долуш, шайна тIе халонаш хIиттича, уьш сихха юхабовлу.
18 Вуьш тера бу коканийн коьллаш юккъе эгначу буьртигех. Уьш дош хез-
нарш бу, 19 амма дахаран гIайгIанаша а, хьолах Iехабаларо а, кхечу лаама-
ша а и хезна дош диццдолуьйту, цара шайн дахарехь стом а ца ло. 20 Ткъа
цхьаберш бу хьийкъинчу лаьтта тIе эгна буьртигех тера. Уьш дош а хезна,
иза даго тIе а эцна, пайден стом луш берш бу — наггахь ткъе уьттазза, наг-
гахь кхузткъазза а, я бIозза а сов луш».

Кхабина буха хIоттийна стогар
(Лака 8:16-18)

21 Кхин дIа а Iийсас элира: «Цхьаммо стогар латийча, иза Iункарнехьа
хIоттийначу кхабина я маьнги кIел хIотторхьама а бохьий чу? Я иза лак-
кха хьалахIоттабан бахьа чу? 22 ХIунда аьлча мел йоккха къайле а, цхьан-
на а ца хууш юьсур яц, мел чIогIа лечкъйинарг а гIар ца долуш а, гучу ца
долуш а дуьсур дац. 23 Хезаш волчунна дIахезийла хIара!»
24 Кхин а тIетуьйхира Iийсас: «Дикка кIоргера ойла елаш, шайна хез-
начух лаьцна. Аша нехан ма-хаддора, Дала шун а хадор бу мах, ткъа шун
кхин а лакхара хадор бу. 25 ХIунда аьлча долчунна кхин а тIелур ду, ткъа
доцучуьнгара цуьнан данне а доцург а дIадоккхур ву».

Даьлла догIучу кIен буьртигех лаьцна дустар

26 ТIаккха Iийсас элира: «Делан Олаллех лаьцна иштта кхета мега.
Цхьана стага лаьтта хIу тосу. 27 Буса и стаг, охьа а вуьжий, Iуьйранна хьа-
лагIотту. Ткъа хIу цу хенахь, хьала а долий, кхуьу. Иза муха хуьлу стагана
шена а ца хаьа. 28 Лаьтто ша кхиадо и хIу: хьалха зIийдиг а тосий, тIаккха
гIа а долий, кIен буьртигаш а хуьлий, дIахIутту. 29 КIен буьртигаш хилла
девлча, ахархочо марс схьаоьцу, кIа хьокху хан тIееана дела».

4:21 Маттай 5:15; Лака 11:33. 4:22 Маттай 10:26; Лака 12:2. 4:24 Маттай 7:2; Лака 6:38.
4:25 Маттай 13:12; 25:29; Лака 19:26. 4:29 Юал 3:13.

ХIух лаьцна хьекъале дустар
(Маттай 13:31, 32, 34; Лака 13:18, 19)

30 Цул тIаьхьа Iийсас кхин а хаьттира: «Стенца дуста мегар ду Делан
Олалла? Я муьлхачу дустарца дуьйцур ду цунах лаьцна? 31 Лаьтта тIехь уг-
гаре а жимачу хIуьнах тера ду иза, и дIадуьйчу хенахь. 32 Амма иза дIадий-
начул тIаьхьа, хьала а долий, бешан дитташ юкъахь уггаре а доккха дитт
хуьлий дIахIутту. Стигаларчу олхазарша а баннаш дан тарло цуьнан гаьн-
наш тIехь».
33 Иштачу кхин а дуккха а дустаршца хьехамаш бора Iийсас — адамаш
кхетар долчу тайпана. 34 Дустар ца далош, Цо хIумма а ца дуьйцура царна,
ткъа Шен мурдашца Ша висча, Цо дерригенах кхетабора уьш.

Iийсас хи тIехь баьлла мох сацабо
(Маттай 8:23-27; Лака 8:22-25)

35 Цу дийнахь суьйранна Iийсас элира Шен мурдашка: «Iоман дуьхьа-
лара берда тIе довла вай». 36 ТIаккха цара адамаш а дитина, Iийса хинке-
ман тIехь ма-хиллара шайца дIавигира. Хи чохь кхераниг доцург кхин а
кеманаш дара. 37 ЦIеххьана, чIогIа мох а баьлла, тулгIенаша кеман чу хи
даькккхира, кема хих дузуш дара. 38 Iийса цу хенахь кеманан цIоганехь ва-
ра, гIайби тIе корта а биллина, наб кхетта Iаш. Мурдаша, Иза сама а
ваькккхина, элира: «Устаз! Хьуна бен а ца хета те вай хин буха дахар?»
39 ТIаккха Iийсас, хьала а гIаьттина, мохе омра а дина, хине элира:
«ЛагIло! ДIате! Сацийта!» Мох сецира, цхьа а гIар-тата доцуш, тийналла
дIахIоьттира. 40 Ткъа мурдашка Цо элира: «Шу кхера хIунда кхоьру? Шун
дегнаш чохь хIинца а тешар дац те?»
41 Амма уьш чIогIа кхерабелла хиларна, цара цецбовларца вовшаш-
ка хоьттура: «ХIара мила ву те, ур-атталла мох а, хиш а Цунна къар-
луш хилча?»

Iийсас ГIарас-меттехь жинаша хьийзош волу стаг туовар
(Маттай 8:28-34; Лака 8:26-39)

5 1 Iийса шен мурдашца дуьхьалара берда тIехь лаьттачу ГIарас цIе йол-
чу меттиге веара. 2 Иза хинкеманна тIера лаьтта ваьлча, Цунна дуь-
хьал нах дIабухкучу хьехаш чуьра жинаша хьийзош волу цхьа стаг веара.
3 Оцу хьехаш чохь Iаш вара иза. Цхьаьнгге а ур-атталла зIенашца а дIа ца
вехкалора иза, 4 хIунда аьлча мосуьйттазза а зIенашца вихкича а, когех
буржалш тоьхча а, цо уьш хедадора. Цхьаьнггахь а иза теван ницкъ а ба-
цара. 5 Массо дийнахь а, буса а къуббанашна а, баьрзнашна а юккъехула а
лелаш, чIогIа мохь а хьоькхуш, тIулгех ветталуш лелара иза.
6 Геннара Iийса вогIу а гина, дуьхьал а ведда, Цунна хьалха гора а воьж-
на, 7 чIогIа мохь хьаькхира цо: «Хьуна хIун оьшу соьгара, Iийса, Веза

Воккхачун КIант? Делан дуьхьа доьху Хьоьга, ма хьийзавехьа со?» 8 Ткъа
Iийсас хIетале омра динера жине: «Арадала оцу стагана чуьра!» – аьлла.
9 ТIаккха Iийсас хьаттира жине: «ХIун ю хьан цIе?» – аьлла.
Вукхо жоп делира: «„Эскар“, хIунда аьлча тхо дуккха а ду». 10 Оцу жи-
наша чIогIа дехар дира Iийсага, шаьш оцу махкара дIа ма довлийтахьара
аьлла. 11 Циггахь лам тIехь бежаш хьакхарчийн боккха бажа бара. 12 Жи-
наша Iийсага дийхира, шаьш царна чу довлийтахьара аьлла. 13 Цо царна
пурба делира. Жинаш, оцу стагана чуьра ара а девлла, хьакхарчашна чу-
девлира. Ши эзар гергга йолу хьакхарчий, лекхачу берда тIера хи чу а
лилхина, Iоман буха яхара.
14 Iуй, бевдда дIа а бахана, гIалахь а, юххерчу ярташкахь а хиллачух
лаьцна дуьйцуш бара. Нах хьажа баьхкира, хилларг хIун ду те аьлла.
15 Iийсана юххе баьхкича, и жинаша хьийзина волу стаг, тIе хIума а юьй-
хина, метта а веана, шайна гича, уьш кхерабелира. 16 И дерриг гиначара
дийцира баьхкинчаьрга цу стагах а, хьакхарчех а хиллачух лаьцна.
17 ТIаккха цигара бахархоша дийхира Iийсага, шаьш а, шайн мохк а
битина, дIагIахьара Хьо аьлла.
18 Iийса хинкеман тIе волуш, жинех паргIатваьллачу стага ша а вигар
дийхира Цуьнга. 19 Амма Iийсас цунна ца магийра иза. Цо элира: «ЦIа а
гIой, хьайн цIерачаьрга дийца Везачу Эло хьайна мел дика дина а, Цо
хьайх мел боккха къинхетам бина а».
20 Оцу стага, дIа а вахана, Иттшахьар-махкахь бехачу нахе Iийсас шена
динчу доккхачу диканах лаьцна дийцира, ткъа массо а цецбуьйлура.

Яиран йоI еллачуьра денъяр а, цомгуш йолу зуда туояр а
(Маттай 9:18-26; Лака 8:40-56)

21 Iийса Шен мурдашца хинкеман тIехь Iоман берда тIе юхавеача,
Цуьнга хьоьжуш дукха адам дара. Уьш Цунна гонах гулделира. 22 Оцу хе-
нахь И волчу гуламан цIа чохь куьйгалхо волу Яир веара. Iийса а гина,
иза, Цуьнан когашка охьа а воьжна, 23 чIогIа дехар дан хIоьттира: «Сан
йоI леш ю. Доьху Хьоьга, ван а волий, цунна тIе куьйгаш а дахкий, то а
яй, дийна йисийтахьа иза», – аьлла.
24 Iийса Яирца дIавоьдуш, Цунна тIаьхьхье дукха адам дахара, Иза
халла бен чекх а ца валалуш. 25 Царна юкъахь цхьа зуда а яра, шийтта
шарахь цIий ца соцуш, бала хьоьгуш йолу. 26 Дуккха а лоьраша гIо дечу
метта бала хьегийтинера оцу зудчуьнга. Амма лоьрашна шен долахь мел
дерг а дойуш, алссам харж йича а, гIоле хуьлучу метта, кхин а чIагIъел-
лера иза. 27 Iийсах лаьцна шена хезча, цо, адамашна юккъехула тIе-
хьашха Цунна тIе а яхана, Iийсан бедарх куьг Iоьттира. 28 ХIунда аьлча
оцу зудчо ойла йинера: «Нагахь санна Цуьнан тIера бедарх хьакхаелча
а, со толур ю», – аьлла. 29 Оцу сохьта дIаоьху цIий а сецна, ша тоеллий
хиира зудчунна.

30 Ткъа Iийсана сихха хааделира Шех ницкъ дIакъаьстиний. Гонах
долчу адамашкахьа а вирзина, Iийсас хаьттира: «Мила ву Сан бедарх куьг
Iоьттинарг?» – аьлла.
31 Цуьнан мурдаша элира: «Хьайна тIегIоьртина оццул адам гушшехь,
хьотту-кх Ахь: „Мила ву Сох куьг Iоьттинарг?“»
32 Амма Iийса леррина гонах хьоьжура, и динарг мила ву те ган лууш.
33 ТIаккха зудчо, шена хилларг хIун ду а хиъна, дукха кхераяларна ега
а еш, Iийсан когашка а йоьжна, дерриге а ма-дарра дIадийцира Цуьн-
га. 34 Ткъа Iийсас элира зудчуьнга: «Сан йоI, хьан тешаро тойина хьо.
Маьрша дIагIо хьайна, хIинца чул тIаьхьа кхин оцу цамгаро хьийзор
яц хьо».
35 Iийса къамел дина а валале, гуламан цIийнан куьйгалхочун Яиран
цIера геланчаш баьхкира. «Хьан йоI елла. Устазана хало ян ца оьшу», –
элира цара.
36 Ткъа, цара дуьйцург а хезна, Iийсас Яире элира: «Кхера ма ло, амма
теша». 37 Кипа а, Якъуб а, Якъубан ваша Яхьъя а бен, кхин цхьа а ца ваий-
тира Iийсас Шеца. 38 Уьш Яиран керта схьакхаьчча, Цунна доьхна а, чIо-
гIа доьлхуш а адамаш гира. 39 ЦIа чу ваьлча, Iийсас элира цаьрга: «Аша
хIун до доьхна а, доьлхуш а? ЙоI елла яц, иза йижина ю».
40 Ткъа адамаш Цунах дуьйлуш дара цадашарца. Iийсас массо а ара-
ваьккхира. Шеца йоIан да-нана а, цигахь волу кхо мурд а эцна, йоI
йолчу чоьхьавелира Иза. 41 Iийсас, йоIан куьг схьа а лаьцна, элира: «Та-
литIа кхуми!» (иза «ЙоI, хьалагIатта боху хьоьга!» – бохург ду). 42 И ма-
элли, йоI, хьала а гIаьттина, дIайолаелира (иза шийтта шо кхаьчна йоI
яра). Чохь берш чIогIа цецбевлла биснера. 43 Iийсас чIогIа тIедиллира
царна хилларг цхьаьнгге а цахаийтар. «ЙоIана яа хIума ло», – элира
Цо цаьрга.

Iийса Назарт-гIалахь тIе ца оьцу
(Маттай 13:53-58; Лака 4:16-30)

6 1 Оцу меттигера ара а ваьлла, Ша кхиинчу гIала веара Iийса. Цуьнца
Цуьнан мурдаш а бара. 2 Шоьтан де тIедеача, гуламан цIа чохь хьеха-
маш бан волавелира Иза. Дукххаболчара Iийсага ла а дугIий, инзарбов-
ларца а, шеконца а вовшашка хоьттура: «Мичахьара баьлла те Цунна и
хьехам? И хIун хьекъал ду те Цунна делларг, и инзаре хIуманаш а хуьлуш
Цуьнан куьйгашца. 3 Ша дечиган пхьар а волуш, оцу Якъубан а, Юшан а,
ЯхIудан а, ШамIин а ваша а волуш, Мареман кIант вац Иза? Кхузахь,
вайна юкъахь, бац Цуьнан йижарий а?»
Оцу нахана Иза къобалван ца лиира. 4 Ткъа Iийсас элира цаьрга: «Ша
схьаваьллачу меттигехь а, шайчарна юкъахь а, шен цIахь а бен ца хуьлу

6:4 Яхьъя 4:44.

пайхамар наха ца лоруш». 5 Цигахь башха тамашийна хIума ца даделира
Iийсага, цхьаццаболчу цомгушчу нахана тIе куьйгаш а дехкина, уьш то-
бар бен. 6 Iийса чIогIа цецвуьйлура оцу нехан цатешарх.

Iийсас шийтта векал дIахьажор
(Маттай 10:5-15; Лака 9:1-6)

ТIаккха ярташкахула адамашна хьехамаш бан вахара Иза. 7 Шен шийтта
векал тIе а кхайкхина, уьш шишша а бекъна, царна харц жинашна тIехь
олалла дан бакъо а елла, уьш цхьаццанхьа дIасахьажийра Iийсас. 8 Ткъа
уьш дIабуьйлалуш, Цо цаьрга элира: «Шайца хIумма а схьа ма эца: я бе-
пиг а, я тIоьрмаг а, я юкъах дихкина ахча а, еккъа некъан Iаса йоцург.
9 Кога юьйхина мачаш а, шайна тIехь йолу цхьа бедар а бен, сов хIумма а
ма хьуо». 10 Кхин а тIетуьйхира Цо: «Шаьш дуьххьара даханчу цIеношкахь
саца, оцу гIалара арадовллалц. 11 Нагахь санна шаьш цхьана меттигехь тIе
ца лацахь а, я ла ца догIахь а, шаьш цигара дIадоьлхуш, шайн когаш тIера
чан охьаегае. Шу тIе ца эцначу нахана дуьхьал тошалла хир ду иза».
12 ТIаккха къинош летийнарш метта а бохкуьйтуш, Далла тIеберзор-
хьама, кхайкхамаш а беш, дIабуьйлабелира векалш. 13 Дуккха а нахана
чуьра жинаш ара а дохуш, дуккха а цомгушчарна зайтдаьтта[д] а хьоькхуш,
уьш тобира цара.

Яхьъя-пайхамаран дIакхалхар
(Маттай 14:1-12; Лака 9:7-9)

14 Iийсан цIе дикка массанхьа а яьржина хиларна, ХIарод-паччахьна а
дIахезира Цунах лаьцна. Цхьаболчара Iийсах лаьцна: «Иза веллачуьра
денвелла нах хих чекхбоху Яхьъя ву, цундела Цо инзаре хIуманаш до», —
олура. 15 Вукхара олура: «Иза ЭлияхIу-пайхамар ву». Ткъа кхозлагIчара
тошалла дора: «Иза, ширачу заманахьлера пайхамарех терра а волуш,
цхьа пайхамар-м ву», — бохуш.
16 И шена хезча, ХIарода элира: «Аса корта тIера баккхийтина Яхьъя
веллачуьра денвелла», — аьлла. 17 ХIарода, шена йигна йолу, шен вешин
Пилапан зуда ХIародад бахьана долуш, омра динера, Яхьъя, схьа а лаций,
набахти чу волла аьлла. 18 ХIунда аьлча Яхьъяс аьллера ХIароде, цо шен
вешин зуда шена йигар Iедалехь нийса дац аьлла. 19 Цундела ХIародад
хьагI хилла яра Яхьъяна, иза вийна а, дIавакккха лууш. Амма и дан цуьнан
таро яцара, 20 хIунда аьлча ХIарод Яхьъях ийзалуш вара, иза бакъонца ле-
лаш а, Дала вазвина а стаг вуй хууш. Цо иза лар а вора.
Яхьъяс бечу кхайкхамашка там хиларца ладугIура ХIарода, цара шен
гуттара а синтем бойушшехь.

6:8-11 Лака 10:4-11. 6:13 Якъуба 5:14. 6:14, 15 Маттай 16:14; Марк 8:28; Лака 9:19.
6:17, 18 Лака 3:19, 20.

21 Цкъа ХIарода ша вина де даздечу дийнахь, доккха той хIоттийра, пач-
хьалкхан а, тIеман а хьаькамаш а, хьалдолу нах а кхайкхина. 22 Ткъа ХIа-
родадан йоI, юкъа а яьлла, халха яьлча, чIогIа там хиллера ХIародана а,
цуьнан хьешашна а. ТIаккха ХIарода оцу йоIе элира: «Хьайна луъург еха
соьгара, ахьа ехнарг аса дIалур ю хьуна», — аьлла. 23 Цо дуй биьна, чIагIо
йира: «Хьуна лиънарг лур ю хьуна, ур-атталла сайн ах пачхьалкх а», — аьлла.
24 ЙоIа, ара а яьлла, шен нене хаьттира: «ХIун еха аса», — аьлла.
Ткъа вукхо жоп делира: «Нах хих чекхбохучу Яхьъян корта беха», —
аьлла.
25 ЙоIа, сихха паччахьна тIе а яхана, дийхира: «Ахьа хIинцца шуьна
чохь нах хих чекхбаьхначу Яхьъян корта балар лаьа суна», — аьлла.
26 Паччахьна и чIогIа новкъадеара, делахь а ша оцу хьешашна хьалха
дуй биьна дела, цо дуьхьало ца йира оцу дехарна. 27 ХIарода оцу сохьта
чалтач вахийтира, цуьнга, Яхьъян корта тIера а баккхий, схьаба аьлла,
омра а дина. Вукхо вахана набахти чохь, Яхьъян корта а баькккхина, 28 схьа
а беана, шуьна чохь йоIе дIакховдийра, ткъа йоIа шен нене белира иза.
29 Яхьъян мурдашна иза хезча, цара баьхкина, цуьнан дегI схьа а эцна,
къубба чу диллира.

Пхи эзар стаг вузор
(Маттай 14:13-21; Лака 9:10-17; Яхьъя 6:1-14)

30 Векалша юхабирзича, Iийсана гонах а хевшина, шаьш лелийначу
гIуллакхех а, шаьш нахана хьехначух а лаьцна дийцира Цуьнга. 31 Iийсас
элира цаьрга: «Шуьга са а доIуьйтуш, адам доцучу метте дIадовла вай
цхьаьна». ХIунда аьлча уьш болчу меттехь чIогIа дукха нах бара, ур-атталла
хIума яа а меттиг ца йолуш. 32 Цундела уьш нахах дIа а къаьстина, хинке-
ман тIехь цхьа а воцучу яьссачу метте бевлира. 33 Амма дукхахболу нах,
хIорш дIабоволуш а гина, уьш бовзарна, массо а гIаланашкара гул а белла,
берд тIехула бевдда, кхарал хьалхабевлира. 34 Ша хийисте хьалаваьлча,
Iийсана адамийн йоккха тоба гира. Уьш Iу воцу уьстагIех а тарбелла, царах
чIогIа къахийтира Iийсана. ТIаккха Иза оцу нахана дуккха а хьехамаш бан
волавелира. 35 Де чаккхенга гIерташ дара, цундела Цуьнан мурдаша, Iий-
сана тIе а бахана, элира Цуьнга: «ХIара меттиг яьсса а ю, вайна дикка хан а
яьлла. 36 Шайна юург а оьцуш, юххерчу ярташка дIабахийтахьа и нах».
37 Амма Iийсас жоп делира цаьрга: «Аша лур ю царна яа хIума».
Ткъа мурдаша элира Цуьнга: «Оха, дахана, массарна а ши бIе динари[д]
ахчанах бепиг а эцна, иза дао-м ца деза царна?»
38 ТIаккха Iийсас хаьттира цаьрга: «Маса бепиг ду шуьгахь? ГIой, хьовсал».
Бепиг маса ду а хиьна, цара элира: «Тхоьгахь пхи хьокхам а, ши чIара а
бу-кх».

6:34 Лелар 27:17; Сулим 22:17; 2 Шерашкахь 18:16; Яхьазкхиал 34:5; Маттай 9:36.

39 ТIаккха, и нах берриш а сийначу бай тIе охьаховшa бе аьлла, омра
дира Iийсас мурдашка. 40 Уьш, бекъа а белла, бIе а, шовзткъе итт а цхьаь-
на а болуш, охьахевшира. 41 Ткъа Iийсас и пхи хьокхам, ши чIарий схьа а
эцна, стигала хьала а хьаьжна, и кхача къобалбеш, доIа дира. ТIаккха и
хьокхамаш дакъошка декъа а доькъуш, Шен мурдашка дIакховдадора
Цо. Вукхара и дакъош адамашна дIадийкъира. ТIаккха и ши чIара а мас-
сарна бийкъира Цо. 42 Массара а яа а йиира, уьш буза а буьзира. 43 Кхин а
дисинчу баьпкан дакъоша а, бисинчу чIеро а шийтта тускар а дуьзира.
44 Ткъа юуш верг пхи эзар стаг вара.

Iийса хи тIехула дIавоьду
(Маттай 14:22-33; Яхьъя 6:15-21)

45 Цу сохьта и нах Ша дIахецаре а ца хьоьжуш, хинкеманна тIе а хаий-
тина, Шел хьалха, Iоман дуьхьаларчу берда тIе Бет-Саида-гIала дIаба-
хийтира Iийсас Шен мурдаш. 46 Нах дIа а хьажийна, доIа дан лам тIе
хьалавелира Iийса. 47 Суьйре тIееача, хинкема Iомана юккъехь дара, ткъа
Iийса лам тIехь Ша вара. 48 Хин тIехь дуьхьал богIу мох болу дела, мур-
дашна пийсакашца кема лело хала хилар гира Iийсана. ТIаккха буьйсан-
на кхо сахьт даьллачул тIаьхьа Иза хи тIехула царна тIе вахара. Iийса
тIехвала воллучу хенахь, 49 Иза хин тIехула волавелла вогIу а гина, мур-
дашна Иза гIаларт ду а моттаделла, цара дукха кхерабаларна маьхьарий
хьаькхира, 50 хIунда аьлча царна массарна а гира Иза, уьш чIогIа кхера а
белира. Цу сохьта Iийсас, вист а хилла, элира цаьрга: «Доьналла долуш
хила! Со ву шуна иза! Ма кхера!» 51 ТIаккха Иза цаьрца кеман тIе а хиира,
цу сохьта мох а сецира. Мурдаш чIогIа цецбевллера, 52 хIунда аьлча хьал-
ха баьпкаца хиллачу тамашийна хIуманах а ца кхийтира уьш, дIакъовла-
делла дара церан дегнаш.
53 Хин кеман тIехь Iомал дехьа а бевлла, Гансарт-махка а кхаьчна, сев-
цира уьш. 54 Уьш кеман тIера охьабуьссушехь, нахана Iийса вевзира.
55 Цара, бевдда, сихонца дIасадаржийра гонах Цунах лаьцна хаам. ТIак-
кха Iийса миччахьа сецча а, Цунна тIе меттахь болу цомгушнаш бало
буьйлабелира. 56 Иза миччанхьа веача а, я ярташка а, я гIаланашка а, ада-
маша шайн цомгушнаш майданна тIе а балабой, чIогIа доьхура Iийсага,
Шен бедаран юьхах мукъана а хьакхадалийтахьара шаьш бохуш. Ткъа
Цунах хьакха мел велларг, цамгарх то а лой, дIахIуттура.

Дайша лелийна Iадаташ
(Маттай 15:1-9)

7 1 Ярушалаймера баьхкина парушхой[д] а, масех Iелам стаг а вара
Iийсана гонах гулвелла. 2 Цуьнан цхьаболчу мурдаша, куьйгаш
цIандар а доцуш, хIума юуш гира царна. Ткъа Далла гергахь иза боьха
лорура цара.

3 ХIунда аьлча, хьалхалера Iедале а доьгIна, парушхоша а, массо а кхе-
чу жуьгташа а, церан Iедалехь ма-бохху, куьйгаш цIандиний бен хIума ца
йоу. 4 Ткъа шаьш базарара еана хIума а шатайпана цIанйиний бен ца йоу.
Кхин долу а дукхха а Iадаташ леладора цара, масала, кедаш а, гIумгIанаш
а, йоьза кхабанаш а, мотт-гIайбеш а цIанъяр тIехь.
5 Цундела парушхоша а, Iелам наха а хаьттира Iийсага: «Хьан мурдаша,
вайн дайша лелийна Iадаташ хIунда ца лору, куьйгаш цIан а дина, хIунда
ца йоу цара хIума?» — аьлла.
6 Iийсас элира цаьрга: «Нийса хилла ЕшаI-ЯхIу-пайхамар, ша Делера
болу хаам беш. Шух, шалхо лелочарех, яздина ма-хиллара:
„ХIокху адамаша Со багахь лору,
ткъа церан дегнаш Суна дукха генахь ду.
7 Церан ларамах пайда бац,
хIунда аьлча церан хьехамаш Делера бац,
уьш адамаша кхоьллина бу“.
8 Аша, адамийн Iадаташ схьа а лаьцна, Дала тIедиллинарш ца лору».
9 Кхин а Iийсас элира цаьрга: «Шуна хьекъале ду моьтту, Дала тIедил-
линарш а ца лоруш, шайн Iадаташна тIаьхьахIоттар. 10 Муса-пайхамаро
ма аьлла: „Хьайн да а, нана а лара“, ткъа „Шен дений-нанний вон хIума
олуш волу стаг вийна дIаваккха везаш ву“. 11 Амма, нагахь стага шен де-
га-нене: „Сан шуна гIо дан йиш яц, хIунда аьлча шуна лерина хилларг
«кхурбан» дIало“ (иза арамхойн маттахь „Далла лерина совгIат“ бохург
ду), — аьлча, 12 дена-нанна дан дезачух иза кIелхьарволу бохуш, чIагIдо
аша. 13 Делан Дош а ца лоруш, шайн дайша делла Iадат лору аш. И тайпа
хIуманаш дукха леладо аша».

Далла гергахь стаг бехвеш дерг
(Маттай 15:10-20)

14 ТIаккха юха а, нах Шена тIе а кхайкхина, Iийсас элира: «ЛадогIа
Соьга массара а, дIа а лоцуш. 15 Адамна чу яханчу цхьанна а хIумано Дал-
ла гергахь бехвийр вац стаг. Амма адаман даг чуьра арадолучу сийсазчу
хIумано бех вийр ву иза»*. 17 Нах а битина, Iийса цIа чу ваьлча, мурдаша
оцу дустарх лаьцна хаьттира Цуьнга. 18 Ткъа Iийсас жоп делира: «Шу а ду
те иштта ца кхеташ? Шуна ца го, адамо дууш долчу цхьанна а хIумано,
Далла гергахь бехван йиш йоцийла? 19 ХIунда аьлча и тIеоьцу хIума, дагах
а ца кхеташ, кийрара хьерана чу а йоьдий, тIаккха чуьра арайолу». (Ишт-
та, юуш йолу хIума ерриге а Далла гергахь цIена хилар хаийтира Iийсас.)

* 7:16 *Цхьадолчу грекийн тептарш тIехь яздо:* «Лергаш долчунна дIахезийла».

7:6, 7 ЕшаI-ЯхIу 29:13 (Грекийн). 7:10 Арадаккхар 20:12; Карлабаьккхинарг 5:16;
Арадаккхар 21:17; Iамалъяр 20:9.

[20] Кхин а тӀетоьхна элира Цо: «Ткъа адамна чуьра арадолучо иза Далла
гергахь бехво. [21] ХӀунда аьлча кийрара адамийн дегнаш чуьра ца оьшу вон
ойланаш а арайовлу, нахаца лелар а, къола дар а, вер а, [22] ямартло а, шашен
везар а, мекаралла а, Ӏехор а, лело ца дезарг лелор а, хьегар а, доцург
кхоллар а, ша лакхара ларар а, кхетам бацар а. [23] И дерриге а зулам адамна
чуьра ара а долий, цо стаг Далла гергахь бехво».

Кхечу къомах йолчу зудчун тешар
(Маттай 15:21-28)

[24] И меттиг а йитина, Цора олучу гӀалин юххерчу меттигашка вахара
Ӏийса. Ша цӀа чу волуш, цхьанна а ца хоуьйтуш ваха лиира Ӏийсана, делахь а хьулвалар ца хилира Цуьнан. [25] Харцжинаша йоӀ хьийзош йолчу
цхьана зудчунна хааделира Ӏийса вар, оцу сохьта схьа а еана, Цуьнан
когашка юьйжира и зуда. [26] Иза Сирийпиникера схьаяьлла йолу грекахо яра. Цо чӀогӀа дехар дира Ӏийсага, шен йоӀана чуьра жин арадаккхахьара аьлла. [27] Ӏийсас элира цуьнга: «Цкъа хьалха бераш дузадайта,
хӀунда аьлча нийса а хир дац берашкара юург, схьа а яьккхина, жӀаьлешна тасар».
[28] Амма зудчо жоп делира Ӏийсага: «Эла, ур-атталла жӀаьлеша а ма доу
стоьла кӀел бераша эгийна цуьргаш».
[29] ТӀаккха Ӏийсас элира цуьнга: «Ахьа иштта жоп даларна маршонца
цӀа яха мегар ду хьо. Жин арадаьлла хьан йоӀана чуьра».
[30] Ша цӀа йирзича, жин чуьра ара а даьлла, меттахь йижина Ӏаш карийра зудчунна шен йоӀ.

Къора а, лер доьхна а волу стаг туовар

[31] Цора-гӀалина гонахьара меттигашкара ЦӀаданехула а, Иттшахьар-махкахула а Галилай-Ӏомана тӀе веара Ӏийса. [32] Къора а волуш,
лер доьхна а волу стаг Ӏийсана тӀе а валийна, цара дехарш дира, цунна
тӀе куьйгаш дахкахьара аьлла. [33] И стаг схьа а къастийна, жимма дехьа
а ваьккхина, цуьнан лергаш чу Шен пӀелгаш дехкира Ӏийсас. ТӀаккха
туй а хьаькхна, цуьнан маттах Ӏотта а велла, [34] стигала а хьаьжна, доккха са а даьккхина, Ӏийсас элира цуьнга: «Эппатхьа!» (иза «дӀаделлало»
бохург ду).
[35] Оцу сохьта вукхунна хаза а хезира, цуьнан мотт дӀа а бастабелла,
цӀенна хабар дийца а волавелира иза. [36] Ӏийсас чӀогӀа тӀедиллира царна,
цхьаьнгге а хиллачух лаьцна цадийцар, амма Цо чӀогӀа мел дихки а, уггаре а дукха дуьйцура цунах лаьцна. [37] Адамаш чӀогӀа инзардаьлла дара, цара олура: «Цо дерриге а дика до. Ур-атталла ца хезачарна хаза а хозуьйту,
мотт сецначаьрга хабар а дуьйцуьйту».

Виъ эзар стаг вузавар
(Маттай 15:32-39)

8 [1] Иштта цхьана дийнахь дукха адам гулделлера Ӏийса волчу, ткъа царна яа хӀума яцара. Ӏийсас, Шен мурдаш тӀе а кхайкхина, элира цаьрга:
[2] «Суна къахета оцу нахах, хӀунда аьлча кхо де а ду уьш Соьца болу,
ткъа царна яа хӀума яц. [3] Аса меца дӀабахийтича, новкъахь гӀеллур бу уьш,
хӀунда аьлча царах цхьаберш геннара баьхкина бу».
[4] Цуьнан мурдаша жоп делира: «ХӀара адам дузо иштта яьссачу меттехь
мичахь карор ду оццул бепиг?»
[5] Ӏийсас хьаьттира цаьрга: «Маса бепиг ду шуьгахь?» — аьлла.
«ВорхӀ ду», — аьлла, жоп делира цара.
[6] ТӀаккха оцу нахе лаьтта охьаховша а аьлла, и ворхӀ бепиг схьа а эцна,
Деле хастаман доӀа а дина, бепиг каг а деш, Шен мурдашка кховдадора
Ӏийсас, ткъа вукхара иза нахана доькъура. [7] Иштта масех жимо чӀара а бара цаьргахь, уьш а, декъалбина, бекъийтира Ӏийсас. [8] Наха шаьш буззалц
хӀума йиира. Дисинчу дакъоша ворхӀ тускар дуьзира. [9] Ткъа гулделла
адам диъ эзар кхоччуш дара.
Цул тӀаьхьа Ӏийсас нах дӀабахийтира, [10] ткъа Ша, сихха Шен мурдашца
хинкеман тӀе а хиъна, ДалманутӀа олучу меттигна юххехьа веара.

Ӏийсана тамашийна хӀума гайтар тӀедиллар
(Маттай 16:1-4; Лака 11:29-32)

[11] Цигахь парушхой[д], тӀе а баьхкина, Ӏийсаца къийса буьйлабелира.
Стигалара тамашийна билгало гайта аьлла дехар дира цара Ӏийсага, Иза
зерхьама. [12] Доккха са а даьккхина, Ӏийсас элира: «Тамашийна билгало
гайтар хӀунда доьху аш Соьга? Баккъалла а боху шуьга, тамашийна билгало гойтур яц Ас шун тайпанна а».
[13] ТӀаккха, уьш Ӏад а битина, юха а Шен мурдашца хинкеманна тӀе а
хиъна, Ӏоман дуьхьалара берда тӀе вахара Ӏийса.

Парушхойн а, ХӀародан а муьста бод
(Маттай 16:5-12)

[14] Оцу хенахь мурдашна шайна яа хӀума схьаэца дицделлера, хинкеман
тӀехь долу цхьа бепиг бен хӀумма а яцара цаьргахь. [15] Ӏийсас дӀахаийтира
цаьрга иштточу дешнашца: «Хьовсалаш! Парушхойн а, ХӀародан а муьстачу бедах ларлолаш».
[16] ТӀаккха мурдаш вовшашлахь дагабуьйлуш бара, и бохург хӀун ду те
бохуш. «Вайгахь бепиг доцу дела боху хьуна Цо вайга иштта», — бохура
цара вовшашка.

8:11 Маттай 12:38; Лака 11:16. 8:12 Маттай 12:39; Лака 11:29. 8:15 Лака 12:1.

17 Цара стенах лаьцна дуьйцу хууш волчу Iийсас элира цаьрга: «Стенна
дуьйцу аша, шайгахь бепиг дац бохуш? ХIинца а ца го те шуна, кхета а ца
кхета те шу? Дегнаш оццул шагделла те шун? 18 БIаьргаш боллушехь, ца
го те шуна? Ткъа лергаш доллушехь, ца хеза те шуна? Дага ца догIу те шу-
на, 19 маса тускар дуьззина баьпкан юьхкаш гулйира аша, Аса пхи бепиг
пхи эзар стагана доькъучу хенахь?»
«Шийтта тускар дара», – жоп делира мурдаша.
20 «Ткъа Аса ворхI бепиг виъ эзар стагана декъча, дуьззина маса тускар
юьхкаш гулйира аша?»
«ВорхI», – жоп делира цара.
21 ТIаккха Цо хьаьттира цаьрга: «ХIинца а ца кхета те шу?» – аьлла.

Бет-Саида-гIалахь бIаьрзениг тово Iийсас

22 Уьш Бет-Саида-гIала кхечира. Цигахь Iийсана тIе бIаьрса дайна стаг
а валийна, цунах Iотталахьара аьлла, дийхира Цуьнга. 23 Iийсас и стаг,
куьг а лаьцна, юьртах араваьккхира. ТIаккха цуьнан бIаьргаш тIе туй а
хьаькхна, стагана тIе Шен куьйгаш а дехкина, хаьттира: «ХIумма а гой
хьуна?» – аьлла.
24 Стага, хьала а хьаьжна, элира: «Суна уллохула чекхдовлуш адамаш
го. Уьш диттех тера ду».
25 ТIаккха Iийсас Шен куьйгаш стеган бIаьргашна тIе дехкира, вукхо
бIаьргаш шуьйра дIадиллира, цунна бIаьрса а деъна, юха а дика ган а
гуш, дIахIоьттира иза. 26 ТIаккха Iийсас и стаг цIа вахийтира: «Юьрта чу
ма гIолахь», – олуш.

Кипас Iийсах лаьцна аьлларг
(Маттай 16:13-20; Лака 9:18-21)

27 Цул тIаьхьа Iийса Шен мурдашца Пилап-паччахьан гIалин гонахар-
чу ярташка воьду. Новкъахь Цо Шен мурдашка хаьттира: «Со мила ву олу
наха?» – аьлла.
28 Цара жоп делира: «Цхьаболчара Хьо нах хих чекхбоху Яхьъя ву олу,
ткъа вукхара – ЭлияхIу-пайхамар ву боху, кхозлагIчара тоьшалла до, Хьо
пайхамарех цхьаъ ву бохуш».
29 ТIаккха Iийсас хаьттира: «Ткъа аша хIун боху, Со мила ву боху аша?»
Кипас жоп делира Цунна: «Хьо Дала леррина Къобалвинарг ву-кх», –
аьлла.
30 ТIаккха Iийсас Шех лаьцна цхьаьнга а дийцар дихкира мурдашна.

8:18 Ярми-ЯхIу 5:21; Яхьазкхиал 12:2; Марк 4:12. 8:28 Марк 6:14, 15; Лака 9:7, 8.
8:29 Яхьъя 6:68, 69.

Iийсас Шен Iожаллех а, денваларх а лаьцна дуьйцу
(Маттай 16:21-28; Лака 9:22-27)

31 Цул тIаьхьа царна хьехамаш бан волавелира Iийса. Цо дийцира Ада-
мийн КIентан дукха баланаш лан дезарх лаьцна а, баккхийчара а, динан
коьртачу дайша а, Iеламчу наха а тIе ца лаьцна хила дезарх а, Иза вен ве-
зарх а, амма кхозлагIчу дийнахь денвала везарх а. 32 Iийсас, лечкъа а ца
деш, дIадийцира цаьрга цунах лаьцна. Ткъа Кипас, Иза юьстах а ваьк-
кхина: «Ишттаниг дийца а ма дийца», – элира. 33 Амма Iийсас, юха а вир-
зина, Шен мурдашка а хьаьжна, буьрса жоп делира Кипе: «ДIадала Суна
уллора, иблис! Хьан даг чохь Делан ойланаш яц, адамийн ойланаш ю».
34 ТIаккха нах а, Шен мурдаш а тIе а кхайкхина, Цо элира цаьрга:
«Соьца ван луург, шен „со“ бохург дIа а теттина, шен баланийн мохь* тIе
а лаьцна, Суна тIаьхьахIотта веза. 35 ХIунда аьлча шен са кIелхьардаккха
лууш верг сих вер ву, амма Сан а, Делера болу хазачу кхоан а дуьхьа шен
са дIалучо иза кIелхьардоккхур ду. 36 ХIунда аьлча хIун пайда бу адамна,
хIара дерриге а дуьне карахь хилча а, иза шен сих волуш хилча. 37 Ткъа
хIун делча, шен са юхадерзалур ду адаме? 38 Амма хIокху Делах тешар а
доцуш, къинойх дуьзначу дуьнен чохь, нагахь санна Сох а, Сан дешнех а
эхь хетахь, Со а, Адамийн КIант, дIавоьрзурву цу стагах, Сайн Ден олал-
лин нуьраца Делан маликашца схьавеача».

9

1 ТIаккха кхин а элира Iийсас: «Аса баккъалла а боху шуьга: шуна
юкъарчу цхьаболчарна, шаьш кхалхале Делан Олалла гур ду шен мел
болчу ницкъаца».

Iийса хийцавалар
(Маттай 17:1-13; Лака 9:28-36)

2 Ялх де даьлча, Шеца Кипа, Якъуб, Яхьъя бен кхин цхьа а ца вуьгуш,
Iийса лекхачу лам тIе велира. Цигахь, царна хьалххахь, Дала Цуьнан амат
хийцира. 3 Цунна тIера духар бIаьрг тIе а ца хIуттуш кIайделира, хIокху
лаьтта тIехь хIуманаш юьттучу цхьана а стага кIайдийр доцучу тайпана.
4 Церан бIаьрг кхийтира Iийсаца къамел деш волчу ЭлияхIу-пайхамарх-
хий, Муса-пайхамаркхий. 5 Кипас, Iийсагахьа а вирзина, элира: «Устаз!
Ма дика Iа вай кхузахь, кхо кхалорд ей вай: цхьаъ Хьуна, цхьаъ Мусана,
цхьаъ ЭлияхIуна». 6 Кипас элира и, ша хIун эр ду а ца хиъна, хIунда аьл-
ча мурдаш чIогIа кхерабеллера. 7 Ткъа цу хенахь, марха тIе а еана, уьш

* 8:34 *Баланийн мохь.* Бакъду, грекийн маттахь иштта яздина ду: *жIаран бIогIам.*

8:34 Маттай 10:38; Лака 14:27. 8:35 Маттай 10:39; Лака 17:33; Яхьъя 12:25. 9:2-7 2 Кипин
1:17, 18. 9:7 Маттай 3:17; Марк 1:11; Лака 3:22.

дIахьулбелира цуьнан IиндагIехь, мархашна юкъара аз хезира: «ХIара
ву Суна дукхавезаш волу Сан КIант. Цуьнга ладогIа!» — аьлла. 8 Цу
сохьта, уьш шайна гонах хьаьжча, царна юххехь кхин цхьа а ца гира,
Iийса воцург.
9 Уьш лам тIера охьабуьссучу хенахь, Iийсас царна тIедиллира, шайна
гиначух лаьцна цхьаьнгге а ца дийцар, Адамийн КIант веллачуьра ден-
валлалц. 10 Мурдаша хилларг къайлададьккхира, амма вовшашлахь цара
хьоьттура: «Веллачуьра денвалар хIун ду те?» 11 Цара хьаьттира Iийсага:
«Хьалха ЭлияхIу-пайхамар ван веза хIунда олу те Iелам наха?»
12 Iийсас жоп делира царна: «ХIаъ, хьалха билггала ЭлияхIу-пайхамар
ван веза, массо а хIуманна тIехь низам хIотторхьама. Ткъа Адамийн
КIантах лаьцна яздина хIунда ду, Цо дукха а баланаш хьоьгур бу, Иза
сийсаз а вийр ву аьлла? 13 Амма Ас боху шуьга, ЭлияхIу-пайхамар цкъа
веанера, цунна а шайна луъург дира, цунах лаьцна яздина ма-хиллара».

Жино хьийзош волу кIант туовар
(Маттай 17:14-21; Лака 9:37-43)

14 Уьш шайн бисинчу мурдашна тIе юхабирзича, царна гонах йоккха
тоба а, цаьрца къуьйсуш лаьтташ Iелам нах а гира IийсагIарна. 15 Цу сохь-
та, Iийса а гина, массо а адам цецдаларца тIехьаьдира, Цуьнга маршалла
хаттархьама. 16 Iийсас хьаьттира цаьрга: «ХIун къуьйсу аш цаьрца?» — аьлла.
17 Тобанна юкъара цхьана стага жоп делира Цуьнга: «Устаз! Сайн кIант
валийна аса Хьуна тIе. Иза мотт сацочу жино хьийзаво. 18 И жин тIе а
кхоссалой, и кIант цо лаьттах тоьхча, цуьнан бетах чопа а хIуттий, цер-
гаш а хьекхош, Iада а вой, вуьсу иза. Хьан мурдашка и жин арадаккхар
дехнера аса, амма цаьрга иза дан ца дели».
19 ТIаккха Iийсас элира, цаьргахьа а вирзина: «Ва тешар доцу тукхам!
Мел хир ву техьа Со шуна юкъахь? Мел лан деза техьа Аса шу? Схьавала-
ве иза Суна тIе».
20 КIант Iийсана тIе валийра. Iийса гича, жино кIантана лазар а даий-
тина, иза охьатуьйхира. Ткъа важа, лаьтта охьа а воьжна, керча а керчаш,
багара чопа а оьхуш дIахIоьттира. 21 ТIаккха Iийсас хьаьттира цуьнан дега:
«Мел хан ю цунна иза хуьлуш долу?»
«Беран хенахь дуьйна», — элира дас. 22 «Дукхазза а жино цIерга а, хи чу
а кхоьссина иза, верхьама. Нагахь Хьайга хIуъа а цхьа хIума далур делахь,
тхох къинхетам бай, гIо дехьа тхуна».
23 Iийсас жоп делира цунна: «Дан лур делахь?! — Дерриге а далур ду Де-
лах тешаш волчунна».
24 КIентан дас, велха а воьлхуш, элира: «Со баккъалла а теша! Со цате-
шарна, теша гIо дехьа суна!»

9:11 Малъаки 4:5; Маттай 11:14.

25 Шайна сихха тIейогIуш йолу адамийн тоба а гина, Iийсас жине эли-
ра: «Аса омра до хьоьга: ара а далий, кхин цкъа а хIокхунна чу ма дола!» —
аьлла.
26 Ткъа жин, мохь а хьоккхуш, кIентан пхенаш чIогIа ийза а дойтуш,
цунна чуьра араделира. КIант, велча санна, Iуьллуш вара, цундела ду-
кхахболчара бохура: «Иза велла». 27 Ткъа Iийсас, кIентан куьг а лаьцна,
цунна хьалагIатта гIо дира. 28 Цул тIаьхьа, Iийса цIа чу ваьлча, Иза Ша
волуш, мурдаша хаттар дира Цуьнга: «Тхоьга хIунда ца даккхаделира те и
жин ара?» — аьлла.
29 «И тайпа жинаш доIанца бен*, кхечу тайпана даккхалур долуш даца-
ра», — аьлла, жоп делира Iийсас цаьрга.

Iийсас юха а шен вала везарх а,
денвала везарх а лаьцна дуьйцу
(Маттай 17:22, 23; Лака 9:43б-45)

30 Цигара ара а бевлла, Галилай-махкахула бахара уьш. Цхьанна а
шаьш догIий хаа ца лаьара Iийсана, 31 Шен мурдашца цхьаьна а висина,
царна хьехамаш бархьама. Iийсас олура цаьрга: «Адамийн КIант, нехан
кара а велла, вуьйр ву, ткъа кхозлагIчу дийнахь Иза денлур ву».
32 Амма мурдаш ца кхийтира оцу дешнех, ткъа хатта уьш кхоьрура.

Мурдех лакхарниг мила ву?
(Маттай 18:1-5; Лака 9:46-48)

33 Уьш Къапарнаме баьхкира. Iийса цIа чохь волуш Цо хьаьттира
мурдашка: «Новкъахь догIуш стенах лаьцна дуьйцуш дара шу?» —
аьлла.
34 Амма уьш бист а ца хилира, хIунда аьлча уьш новкъа богIучу хе-
нахь цара вовшашлахь дийцинарг шайх уггаре лакхарниг муьлха ву те
бохург дара. 35 ТIаккха Iийсас, охьа а хиъна, Шен шийтта мурд тIе а
кхайкхина, элира цаьрга: «Нагахь санна шух цхьанна хьалхара хила ла-
ахь, иза массарал а тIаьхьара хила веза, массеран а ялхо а хуьлуш».
36 Бер схьа а эцна, иза царна юккъе дIа а хIоттийна, мара а доьллина,
мурдашка элира Цо: 37 «Сан дуьхьа оцу кегийчу берех цхьаъ тIеэцначо
Со а тIеоьцу. Ткъа Со тIеоьцучо, Со тIеэцна а ца Iаш, Со Ваийтинарг а
тIеоьцу».

* 9:29 *ДоIанца бен* — цхьадолчу тептарш тIехь тIетоьхна ду: *доIанца а, марханца а бен.*

9:34 Лака 22:24. 9:35 Маттай 20:26, 27; 23:11; Марк 10:43, 44; Лака 22:26. 9:37 Мат-
тай 10:40; Лака 10:16; Яхьъя 13:20.

Вайна дуьхьал воцург – вайца ву
(Лака 9:49, 50)

38 Яхьъяс элира Iийсага: «Устаз! Вайна юкъара воццушехь а, Хьан цIарах жинаш арадоху цхьа стаг гира тхуна. И вайх цхьаъ воцу дела, иза сацо гIиртира тхо».

39 Iийсас элира: «Сеца ма ве аш иза, хIунда аьлча, цхьаммо а Сан цIарах Iаламаташ а деш, гергарчу хенахь Сох лаьцна вониг дуьйцур дац, **40** хIунда аьлча вайна дуьхьал воцург вайца ву. **41** Ткъа шу Дала леррина Къобалвинчунна тIаьхьа хIиттина долу дела, шуна хин кад луш волчунна, билггала боху Аса, шена догIург дIакхочур ду».

42 «Амма, хIокху Сох тешаш болчу лахара болчех цхьаьнга цхьаммо къа латададайтича, цунна гIоле яра, шен кочах хьеран тIулг а оьллина, ша хIорда чу кхоссийтича. **43** Нагахь санна хьан куьйго хьоьга къа латадойтуш делахь, и куьг тIера даккха – заьIап а волуш, Далла гергахь вахар гIоле ю, ши куьг а долуш, жоьжахате воьдучул, цкъа а йовр йоцучу цIергахь а вогуш*. **45** Нагахь санна хьан кого хьоьга къа латадойтуш делахь, иза а дIабаккха тIера. Ког а боцуш Далла гергахь вахар гIоле ю, ши ког а болуш жоьжахате кхуссуьйтучул**. **47** Ткъа нагахь хьан бIаьрго хьоьга къа латадайтахь, чуьра баккха иза. Делан Олалла тIе а лаьцна, Цунна юххехь цхьана бIаьргаца вахар а гIоле ю, ши бIаьрг а болуш ша жоьжахате кхуссуьйтучул, **48** цу чохь „нIаьно гуттар а дегI а къийзор ду, цкъа а дIа ца йовш цIе а хир ю“. **49** ХIунда аьлча Дала цIергахь цIанваран баланах цхьа а вер вац, адам дахчорхьама.

50 Туьха дика хIума ю, амма цуьнан чам дIабаьлча, иза юха дуьра стен дийр ду? Шайна чуьра туьхан чам ма байа, вовшашца бертахь а Iе».

Стага зуда дIаяхийтарх лаьцна хьехам
(Маттай 19:1-12; Лака 16:18)

10 **1** И мохк а битина, ЯхIуд-махка Йордан тIехьа дIаволавелира Iийса. Юха а адамийн тобанаш йогIура Цунна тIе, ткъа гуттар а санна Iийсас царна хьехамаш бора. **2** Масех парушхочо[д], Цунна тIе а веана, Иза зуьйш, хаьттира Цуьнга: «Бакъонехь нийса дуй стага зуда дIаяхийтар?» – аьлла.

3 Iийсас жоп делира цаьрга: «Муса-пайхамаро муха тIедиллина шуна?»

* **9:44** *Цхьадолу тептарш тIехь дIаяздина ду:* нIаьно гуттар а дегI къийзош, цкъа цIе дIа а ца йовш.

** **9:46** *Цхьадолу тептарш тIехь дIаяздина ду:* нIаьно гуттар а дегI къийзош, цкъа а цIе дIа а ца йовш.

9:40 Маттай 12:30; Лака 11:23. **9:41** Маттай 10:42. **9:43** Маттай 5:30. **9:47** Маттай 5:29. **9:48** ЕшаI-ЯхIу 66:24. **9:50** Маттай 5:13; Лака 14:34, 35.

4 Цара элира: «Мусас бакъо елла майрачунна, дIасакъастарх лаьцна йозанца дина долу тоьшалла а яздина, зуда йита».

5 Iийсас элира цаьрга: «И шуна тIедиллинарг Мусас дIаяздина, шун дегнаш къиза долу дела. **6** Амма Дала дуьне кхуллучу хенахь,

„Цо и шиъ стаггий, зудий кхоьллина“.

7 „Иза бахьана долуш, шен да-нана а дитина,
стаг шен зудчуьнца цхьаьнакхетар ву.
8 ТIаккха и шиъ цхьаъ хир ду“.

ХIинца уьш шиъ доцуш, цхьаъ санна долу дела, **9** цхьаммо а къаста ма дойла Дала цхьаьнатоьхнарг!»

10 ТIаьхьо, уьш цIа чохь болчу хенахь, мурдаша юха а цунах лаьцна хаттар дира Iийсага. **11** ТIаккха Iийсас жоп делира: «Шен зуда а йитина, кхин зуда ялорг ямартло еш ву. **12** Ткъа зуда, майрачух дIа а къаьстина, кхечуьнга маре йоьдуш елахь, иза а нахаца лелаш ю».

Iийсас бераш декъалдо
(Маттай 19:13-15; Лака 18:15-17)

13 Iийсага куьг тIедиллийтархьама бераш далийра Цунна тIе, амма мурдаша тIе ца дуьтура уьш. **14** Иза гиначу Iийсас, оьгIаз а вахана, элира цаьрга: «ХIара бераш тIедахкийта Суна, царна дуьхьало ма е, хIунда аьлча Делан Олалла тIелаьцнарш уьш санна бу. **15** Билггала боху шуьга: беро санна, Делан Олалла тIе ца лоцуш верг цкъа а Делаца хир вац».

16 ТIаккха, и бераш мара а доьхкина, царна тIе куьйгаш а дехкина, уьш декъалдира Iийсас.

Хьалдолу стаг
(Маттай 19:16-30; Лака 18:18-30)

17 Iийса новкъа волучу хенахь, цхьа стаг тIеведира Цунна. Гора а вахана, цо хаьттира Iийсага: «Дика Устаз! Дела волчохь цкъа а чекхдер доцу дахар кхачийтархьама ас хIун дан деза те?»

18 Iийсас жоп делира цуьнга: «Сох „дика“ хIунда олу ахьа? Цхьа а вац дика, цхьа Дела воцург. **19** Дала тIедехкина гIуллакхаш хьуна хууш ма ду:

„Стаг а ма ве, нахаца а ма лела, къола а ма де, харц тоьшалла а ма де, хIилла а ма леладе, да-нана а лара“?»

20 Оцу стага элира Iийсага: «Устаз, беран хенахь дуьйна и дерриг а кхочушдеш, схьавогIуш ву со».

10:4 Карлабаьккхинарг 24:1-4; Маттай 5:31. **10:6** Доладалар 1:27; 5:2. **10:7, 8** Доладалар 2:24. **10:11, 12** Маттай 5:32; 1 Коринтхошка 7:10, 11. **10:15** Маттай 18:3. **10:19** Арадаккхар 20:13; Карлабаьккхинарг 5:17; Арадаккхар 20:14; Карлабаьккхинарг 5:18; Арадаккхар 20:15; Карлабаьккхинарг 5:19; Арадаккхар 20:16; Карлабаьккхинарг 5:20; Арадаккхар 20:12; Карлабаьккхинарг 5:16.

21 Іийсас, цуьнга хьажа а хьаьжна, и везавелла элира: «Цхьа хІума
юкъахдитина ахьа. Хьайн долахь мел дерг дІа а дохкий, къечарна дІасаде-
къа, тІаккха стигалахь жовхІар хир ду хьан. Цул тІаьхьа, схьа а волий, Су-
на тІаьхьахІотта».
22 Амма и дешнаш ма-хеззи, и стаг юьхь тІехь хийца а велла, гІайгІане а
воьжна, дехьавелира, хІунда аьлча иза чІогІа хьал долуш вара.
23 Іийсас, гонах а хьаьжна, элира Шен мурдашка: «Мел хала ду-кх
хьалдолчу стагана, Делан Олалла тІе а лаьцна, Далла уллохь хила!»
24 Мурдаш цецбевллера Цуьнан дешнех, амма Іийсас юха а элира
цаьрга: «Сан бераш, мел хала хир ду-кх хьалдолчунна, Делан Олалла
тІе а лаьцна, Далла уллохь хила. 25 Эмкална а механ Іуьргахула чекхъ-
яла атта ду, хьалдолчунна, Делан Олалла тІе а лаьцна, Далла уллохь
хуьлучул».
26 Ткъа мурдаш, кхин тІе а цецбевлла, вовшашка хоьттуш бара: «ТІак-
кха кІелхьара мила ваккхалур ву те?» — бохуш.
27 Цаьрга а хьоьжуш, Іийсас элира: «Иза адамашка далур долуш хІума
дац, амма Деле далур ду, Дела дерриге а дан ницкъ болуш волу дела».
28 Кипас элира тІаккха Цуьнга: «Хьажахьа! Дерриге Іадда а дитина,
Хьуна тІаьхьа хІиттина-кх тхо».
29 Іийсас жоп делира: «Баккъалла а боху шуьга: массарна а шайн цІа а,
я вежарий-йижарий а, я да а, нана а, я шайн латта а Сан дуьхьа а, хазачу
кхоан дуьхьа а дитинчарна 30 бІозза сов лур ду цІенош а, вежарий а, йижа-
рий а, наной а, берашший а, латтий а. Цаьрца цхьаьна ницкъ хилар а хир
ду царна, ткъа тІейогІучу хенахь Дела волчохь цкъа а хедар доцу дахар а
хир ду. 31 Амма хІинца хьалхе йоккхуш болу дукхахберш тІаьхьара хир бу,
ткъа тІаьхьарнаш хьалхара хир бу».

Іийсас кхозлагІа а Шен Іожаллех а, Ша денлург хиларх а лаьцна дуьйцу
(Маттай 20:17-19; Лака 18:31-34)

32 Уьш кхин дІа а Ярушалайме дІабахара. Іийса хьалхаваьлла вогІура,
ткъа цецбевлла мурдаш а, нах а кхерамца Цунна тІаьхьа хІиттина боьлху-
ра. Іийсас юха а, Шен шийтта мурд юьстах а ваьккхина, Шех хиндерг
дийцира царна: 33 «ЛадогІалаш! Вай Ярушалайме доьлхуш ду, цигахь
Адамийн КІант динан коьрта дайн а, Іелам нехан а кара лур ву, тІаккха
цара Цунна вен кхел а йийр ю, Иза кхечу къаьмнийн нехан кара дІа а лур
ву. 34 Цара хьийзор а ву, шеташ а кхуьйсур ю Цунна тІе, шед еттар а ю,
вуьйр а ву, амма кхозлагІчу дийнахь Иза денлур ву».

10:31 Маттай 20:16; Лака 13:30.

Якъубан а, Яхьъян а дехар
(Маттай 20:20-28)

35 ТІаккха Зевадин шина кІанта Якъуба а, Яхьъяс а, Іийсана тІе а ваха-
на, элира: «Устаз! Тхан дехар кхочушдан лаьар-кх тхуна Ахьа».
36 «Ткъа Ас хІун дан лаьара шуна?» — элира Іийсас.
37 Цара жоп делира: «Хьан олаллин нуьрехь Хьуна юххехь хилийтахь
тхо, цхьаъ Хьан аьтту агІор, важа аьрру агІор», — аьлла.
38 Амма Іийсас элира цаьрга: «Шаьш хІун доьху а ца хаьа шуна. Ас молу
къаьхьа кад малалур буй те шуьга? Со чекхволучу баланийн хІордах дов-
лалур дуй те шу?»
39 Цара жоп делира: «Далур ду тхоьга иза», — аьлла.
ТІаккха Іийсас элира цаьрга: «Аса молу къаьхьа кад а мер бу аша, Со
чекхволучу баланийн хІордах а чекхдевр ду шу, 40 амма Сайн аьтту агІор,
я аьрру агІор охьахаор — иза Сан карахь дац. И меттигаш цхьаболчу наха-
на кечйина, уьш хила еззачеран хир ю».
41 Иза шайна хезча, висина итт мурд оьгІазвахара Якъубана а, Яхьъяна
а. 42 ТІаккха Іийсас, уьш Шена тІе а кхайкхина, элира цаьрга: «Шуна
хаьа, шаьш нахана юкъахь элий ду бохучара олалла дой царна тІехь, ткъа
лакхара хьалдолчу наха уьш бацабойла. 43 Амма шуна юкъахь ма хуьлийла
иштта. Ткъа шуна юкъахь лакхара хила лууш верг шун ялхо хуьлийла, 44 я
шун юкъара ша хьалхара хила лууш верг массеран а лай хуьлийла. 45 ХІун-
да аьлча Адамийн КІант Шена хьалхара гІуллакх дайта ца веана, амма
Ша гІуллакх дан а, Шен дахар дІадала а веана, дукхахболчеран къинош
дІатакхархьама».

Іийсас бІаьрзе Бар-Тхьамай туовар
(Маттай 20:29-34; Лака 18:35-43)

46 Іийса мурдашца Ерихоне веанера. ТІаккха Иза Шен мурдашца а,
алссам долчу адамашца а цу гІалара араволучу хенахь бІаьрзе волу Тхьа-
майн кІант Бар-Тхьамай вара, некъа йисте а хиьна, сагІа доьхуш. 47 На-
зартхо Іийса вогІуш вуй а хезна, иза, мохь а бетташ, бохуш вара: «Іийса,
Даудан кІант! Къинхетам бехьа сох». 48 Дукхахболчара иза чехавора, гІов-
гІа ма е а бохуш, амма и кхин а чІогІа мохь бетта вуьйлира: «Даудан кІант!
Къинхетам бехьа сох!» — бохуш.
49 Іийсас, саца а сецна, иза Шена тІекхайкхийтира.
БІаьрзечуьнга: «Доьналла долуш хила, тІевола боху хьоьга!» — аьлла,
кхайкхира уьш. 50 Шен тІехулара бедар дІа а яьккхина, хьала а кхоссавел-
ла, Іийсана тІе веара иза.
51 «Хьуна хІун оьшу Соьгара?» — хаьттира Іийсас.

10:38 Лака 12:50. 10:42, 43 Лака 22:25, 26. 10:43, 44 Маттай 23:11; Марк 9:35; Лака 22:26.

БІаьрзечо элира Цуьнга: «Устаз! БІаьрса ган лаьа суна».
52 Іийсас элира: «ДІавало, хьан тешаро кІелхьарваьккхи хьо».
Цу сохьта бІаьрса а деана, Іийсана тІаьхьахІоьттина некъахула вахара иза.

Іийса декъалварца Ярушалайма чувар
(Маттай 21:1-11; Лака 19:28-40; Яхьъя 12:12-19)

11 1 Ярушалайме воьдучу новкъахь, Зайт-диттийн ламанца йолчу Бет-
Паг а, Бет-ХІина а меттигашка шаьш кхаьчча, Шен мурдех шиъ
хьалхахьажийра Іийсас. 2 Царна Цо тІедиллира: «Шайна хьалха лаьттачу
юьрта чу гІо. Шу юьрта чу довллушехь, йихкина лаьтташ, адамех цхьа а
шена тІе а хааза, къона вир гур ю шуна, иза дІа а ястий, схьаялае. 3 Ткъа
цхьаммо шайга хаттахь: „И хІун ду аша дийриг?“ – аьлла, „Элана оьшу
хІара, Цо сихха юхаерзайойтур ю хІара“, – ала».
4 Мурдаш бахча, царна арахь кевнах йихкина къона вир а гира, цара иза
дІа а яьстира. 5 Цигахь лаьттачех цхьаболчара хаьттира: «Аша хІун леладо,
дІа стенна йосту аша иза?» – аьлла. 6 Іийсас шайга ма-аллара, жоп делира
мурдаша, тІаккха вукхара дІахийцира уьш. 7 Цара, вир схьа а ялийна,
цунна тІе шайн тІехулара бедарш тийсира, ткъа Іийса цунна тІе хиира.
8 Дукхахболчара шайн тІехулара бедарш Цунна хьалха некъа тІе охьатуьй-
сура, вукхара, дитташ тІера гаьннаш а дохуш, уьш некъа тІе охьадохкура.
9 Хьалха бевлла а, тІаьхьа хІиттина а богІучара чІогІа маьхьарий деттара:
«„ХІашанна!*“
„Декъала ву Везачу Элана цІарах вогІуш Верг!“
10 Декъала ю тІейогІур йолу вайн ден Даудан пачхьалкх!
ХІашанна! Хастам стигалшкара Веза Воккхачу Далла».
11 Іийса, Ярушалайме а веана, Делан цІийнан керта чу велира. Кертахь
массанхьа а дІаса а хьаьжна, хан яьлла хиларна, Шен шийтта мурд а эцна,
Бет-ХІине вахара.

Комарийн диттана сардам боллар
(Маттай 21:18, 19)

12 ШолгІачу дийнахь хІорш Бет-ХІинера схьабевллачу хенахь Іийса
мацвеллера. 13 Геннара, тІехь дукха гІаш долу комарийн дитт а гина, цун-
на тІе вахара Іийса, тІехь комарш юй те хьажа. Диттана тІевеача, гІаш до-
цург хІумма а ца карийра Цунна, хІунда аьлча хІинца а стом хуьлу хан
яцара. 14 ТІаккха Іийсас элира дитте: «ХІинца дуьйна цхьаммо а, цкъа а
стом ма бойла хьуна тІера!»
Цуьнан мурдашна хезира Цо иза олуш.

* 11:9 *ХІашанна!* – арамхойн маттахь «КІелхьара даха Ахьа тхо хІинца!» бохург ду.

11:9 Забур 117:25, 26.

Делан цІийнан керт цІанъяр
(Маттай 21:12-17; Лака 19:45-48; Яхьъя 2:13-22)

15 Уьш Ярушалайме баьхкира, цигара Делан цІийнан керта ваьлча, цу
кертахь йохкаэцар лелош болу нах дІалоьхкура Іийсас. Ахчанаш хуьйцу-
черан гІопастанаш[Д] а, кхокхарчий духкучеран гІанташ а харцийра Цо.
16 ТІаккха цхьаьнгге а шайн юкху хІуманаш Делан цІийнан кертахула
дІаса ца йохуьйтура Цо. 17 Іийсас хьехамаш бора царна:
«Яздина дац:
„Сан ЦІийнах массо а къаьмнашна а доІанан цІа хир ду“?
Ткъа аша кхунах „зуламхойн бен“ бина».
18 Іелам нахана а, динан коьртачу дайшна а дІахезира иза. Цара ойла
йора, Іийса хІаллак муха вийр вара те бохуш. Уьш Цунах кхоьрура, хІунда
аьлча массо а халкъ цецдуьйлура Цуьнан хьехамех. 19 Суьйранна, хан яьл-
ча, Іийса, Шен мурдашца ара а ваьлла, дІавахара оцу гІалара.

Дакъаделлачу комарийн диттах лаьцна хьехам
(Маттай 21:20-22)

20 Іуьйранна, комарийн диттана уллохула чекхбовлуш, царна иза орамаш
тІера дуьйна дакъаделла гира. 21 ТІаккха, дага а деана, Кипас элира Іийса-
га: «Устаз! Хьажахь, Ахь сардам боьллина комарийн дитт дакъаделла-кх».
22 Іийсас жоп луш, элира цаьрга: «Делах тешар хила! 23 Аса баккъалла а
боху шуьга: нагахь цхьаммо хІокху ломе олу-кх: „Хьала а балий, хІордана
чу кхоссало“, – шен даг чохь шеко а йоцуш, ткъа ша аьлларг билггала
хирг хиларх теша а тешаш и хилча, хир ду цунна цо аьлларг. 24 Цундела
боху шуьга: дерриге а шайн доІан тІехь аш мел доьхург делла хиларх те-
шаш хила – тІаккха аш доьхург лур ду шуна. 25 Шаьш доІа дечу хенахь
шайн даг чохь цхьанна вас елахь, къинтІера довла цунна, шайн къинош-
на а Стигаларчу Дега гечдайтархьама»*.

Іийсан олалла шеконе диллар
(Маттай 21:23-27; Лака 20:1-8)

27 Юха а Ярушалайме баьхкира уьш. Ткъа Іийса Делан цІийнан кертахь
лелачу хенахь, динан коьрта дай а, Іелам нах а баккхийнаш а баьхкира
Цунна тІе. 28 Цара элира Іийсага: «Муьлхачу бакъонца ду Ахь деш дерг?
Хьан елла Хьуна и бакъо?»

* 11:26 *Цхьадолчу тептарш тІехь дІаяздина ду:* «Нагахь санна аш геч ца дахь, шун Стигаларчу Дас а гечдийр дац шун къиношна».

11:17 ЕшаІ-ЯхІу 56:7; Ярми-ЯхІу 7:11. 11:23 Маттай 17:20; 1 Коринтхошка 13:2.
11:25, 26 Маттай 6:14, 15.

29 Iийсас, жоп луш, элира цаьрга: «Аса а дийр дара шуьга цхьа хаттар,
аш Суна жоп лахь, тIаккха Аса а эр ду шуьга, хьенан бакъонца деш ду и
дерриг а. 30 Яхьъяс хих чекхваккхар стигалара дара я адамашкара дара? —
жоп лол Суна!»
31 ТIебаьхкинарш вовше барт бан хIиттира: «Нагахь вай: „Стигалара
яра“, алахь, Цо хоттур ду: „Цунах хIунда ца тийшира шу?“ — аьлла. 32 Ам-
ма нагахь: „Адамашкара яра“, — алахь, ...» (Уьш халкъах ца хIуттура,
хIунда аьлча массарна а Яхьъя билггала пайхамар хетара.)
33 Цара Iийсага жоп делира: «Ца хаьа тхуна», — аьлла.
ТIаккха Iийсас а дуьхьал элира: «Ас а эр дац шуьга, муьлхачу бакъонца
деш ду Айса деш дерг».

Кемсийн беш лелорхочух лаьцна хьекъале дийцар
(Маттай 21:33-46; Лака 20:9-19)

12 1 Iийса юха а хьекъале дустаршца хьехамаш бан волавелира халкъа-
на: «Цхьана стага кемсаш йийна хилла, гонах керт а йина, кертахь
мутт даккха ор а кечдина, Iуналлина бIов а хIоттийна. Уьш лело белхалой
а лаьцна, цIера ваьлла хилла иза. 2 Кемсаш хуьлу хан тIекхаьчча, белха-
лошна тIе ялхо вахийтина хIусамдас, шена догIу кемсийн дакъа схьа-
эцийта. 3 Ткъа белхалоша и ялхо, схьа а лаьцна, етта а йиттина, ваьсса
дIахьажийна. 4 ХIусамдас кхин а цхьа ялхо вахийтина, амма цара коьртах
тIулгаш а диттина, сийсаз а вина, дIавахийтина иза а. 5 Юха а кхиверг ва-
хийтина цо, амма иза вийна, кхин цига мел хьажийначарна белхалоша я
еттара цара, я бойура уьш. 6 Кхин вахийта цхьа а ца висина, тIаьххьара а
шен хьоме кIант хьажийна цига хIусамдас, шен дагахь: „Сан кIанте-м ла-
рам хир ма бу церан“, — аьлла. 7 Ткъа белхалоша вовшашлахь сацам бина:
„Иза хин волу хIусамда ву, вай иза вуьйр ву, тIаккха цуьнан бахам вайна
буьсур бу“. 8 Цара иза, схьа а лаьцна, вен а вийна, кемсийн бешара кхоьс-
сина дIаваьккхина.
9 Ткъа хIинца хIун дийр ду хIусамдас? Ван а веана, и белхалой байа а
байина, кхечаьрга дIалур ю-кх кемсийн беш. 10 Делан йозанаш тIехь ца
дешна те аш цунах лаьцна:
„ГIишло еш, пхьераша дIакхоьссина тIулг
цIийнан сонан йистера коьрта тIулг, хилла, дIахIоьттина.
11 Иза Везачу Элера ду,
вайна гергахь и чIогIа инзаре а ду!“»
12 И дийцар шайна дуьхьал далийна дуй кхетта, Iийса лаца аьтто лоьху-
ра динан дайша а, Iелам наха а. Амма шаьш нахах кхоьру дела, Иза Iад а
витина, дIабахара уьш.

12:1 ЕшаI-ЯхIу 5:1, 2. 12:10, 11 Забур 117:22, 23.

Паччахьна ял ялар лаьцна
(Маттай 22:15-22; Лака 20:20-26)

13 Муьлххачу а дашна тIехь ваьлла а, Iийса галвалахь, Иза лацархьама
цхьаболу парушхой[д] а, ХIарод-паччахьна тIаьхьа хIиттина нах а бохуьйту
цара Цунна тIе. 14 Ткъа тIебаьхкича, цара хаттар до Iийсага: «Устаз! Тхуна
хаьа Ахьа бакъдерг дуьйцийла. Наха Хьайна олучух гIайгIа беш а вац Хьо,
хIунда аьлча Хьо стеган дарже ца хьожу. Мелхо а, Далла тIе боьду некъ
нийса хьоьху Ахь. Нийса дуй те римхойн паччахьна ял ялар я дац? Ло оха,
я ма ло?»
15 Амма церан мекарло евзаш, Iийсас элира цаьрга: «Со стенна зоь аш?
Схьадал Соьга цхьа динари[д] ахча, Суна иза гуш хилийта».
16 Цара ахча схьадеара. ТIаккха Iийсас элира: «Хьенан сурт ду кху тIехь
диллинарг, хьенан цIе ю язйина?»
«Римхойн паччахьан ю-кх», — элира цара Цуьнга. 17 ТIаккха Iийсас
жоп делира цаьрга: «Делахь паччахьна паччахьна доггIург дIало, Далла —
Далла доггIург».
Уьш цецбевлла бисира Цуьнан жоьпах.

Денваларх лаьцна
(Маттай 22. 23-33; Лака 20. 27-40)

18 Цул тIаьхьа Iийсана тIе цхьаболу садукъой[д] баьхкира. Уьш ца тешара
велла стаг денваларх. 19 Цара хаьттира Iийсага: «Устаз! Муса-пайхамаро
яздина вайна: „Нагахь стаг велча, цуьнан зуда доьзалхо воцуш йисахь,
веллачун вашас и зуда яло еза шен вешин тIаьхье меттахIотто“. 20 ВорхI
ваша хилла. Хьалхарчо зуда ялийна, амма и лечу хенахь доьзалхо ца хилла
цуьнан. 21 ШолгIачу вашас йигна и шен вешех йиснарг. Иза а велла, кхин
доьзалхо а воцуш, изза хилира кхозлагIчу вешица а. 22 ВорхIе а вашас
ялийна иза, цхьа а бер доцуш, уьш белла. Эххар и зуда а елла. 23 Масала,
уьш беллачуьра денбеллачу дийнахь, царах хьенан зуда хир ю иза, ворх-
хIангахь а иза марехь хилла хилча?»
24 Iийсас жоп делира цаьрга: «Делан Йозанаш ца хааро а, Делан
ницкъ ца бовзаро а тиладолуьйтуш дуй те шу? 25 Беллачуьра денбелла-
чара зударий а балор бац, маре а гIур бац, амма стигаларчу маликех тар-
лур бу уьш. 26 Ткъа белларш денлург хиларх лаьцна ца дешна аш Муса-
пайхамаран тептарш тIехь, Дала цуьнга коканийн колл йогучу хенахь
аьлларг: „Со ИбрахIиман а, Исхьакхан а, Якъубан а Дела ву“, — аьлла?
27 Дела беллачеран Дела вац, амма дийначеран Дела ву! Ткъа шу чIогIа
тиладелла ду».

12:18 Векалийн 23:8. 12:19 Карлабаьккхинарг 25:5. 12:26 Арадаккхар 3:6.

Муьлха ду Дала тIедиллинчу гIуллакхех коьртаниг?
(Маттай 22:34-40; Лака 10:25-28)

28 Цара дуьйцург а хезна, Iийсас шен меттахь жоп далар а гина, Iелам
нахах цхьаммо, тIе а веана, хьаьттира Цуьнга: «Дала тIедиллинчу гIулла-
кхех уггар коьртаниг муьлха ду?»
29 Iийсас жоп делира цуьнга: «Царах коьртаниг хIара ду:
„ЛадогIа, Исраилан халкъ! Вайн Веза Дела – цхьа Веза Эла ву!
30 Хьайн Веза Дела доггах, доллучу синца а,
дерриг а хьекъалца а,
берриге а ницкъаца а веза“,
И ду коьрта гIуллакх! 31 ШолгIаниг а иштта ду:
„Хьо санна веза хьайна уллораниг а“.
Царал коьртанаш цхьа а дац».
32 «Хаза эли Ахь», – элира жоьпана дуьхьал Iелам стага. «Нийса
боху Ахь, Устаз! Дела цхьаъ ву, И воцург кхин дела вац. 33 Иза хьайн
доггах а веза, доллучу хьекъалца а, боллучу ницкъаца а, хьо санна
веза хьайна уллораниг а – иза массо сагIанал а, цIий даккхарал а де-
за ду».
34 Цу Iелам стага хьекъалца жоп далар а гина, Iийсас элира цуьнга: «Ге-
на вац хьо Делан Олаллехь Далла уллохь хиларна». Цул тIаьхьа цхьа а ца
хIоьттира Iийсага хаттарш дан.

Дала леррина Къобалвинчух лаьцна хаттар
(Маттай 22:41-46; Лака 20:41-44)

35 Кхин дIа а Делан цIийнан кертахь хьехамаш беш Iийсас элира: «Iе-
лам наха хIунда олу: „Дала леррина Къобалвинарг Даудан кIант ву“?
36 Дауда а, ша Делан Синах вуьзначу хенахь, ма аьлла:
„Везачу Эло сан Хьалдолчу Эле аьлла:
Суна аьтту агIор охьахаа,
Аса Хьан мостагIий Хьан когашка охьабаххкалц“
37 Нагахь Дауда а Цунах „Хьалдолу Эла“ аьлча, цуьнан кIант муха хуь-
лу И Дала леррина Къобалвинарг?»
Массо а адам там хиларца ладугIуш дара Iийсага.

Iелам нахах ларлолаш
(Маттай 23:1-36; Лака 20:45-47)

38 Шен хьехамашкахь Цо бохура: «Базаран майданашкахь шайга мар-
шалла хоттуш хазахеташ болчу, деха духарш а духуш кечлучу Iелам нахах

12:29, 30 Карлабаьккхинарг 6:4, 5. 12:31 Iамалъяр 19:18. 12:32 Карлабаьккхинарг 4:35.
12:33 ХIушаI 6:6. 12:28-34 Лака 10:25-28. 12:36 Забур 109:1.

ларлолаш. 39 Царна лаьа гуламан цIа чохь а, тойнехь а баьрччехь Iан.
40 Цара бисина Iан зударий шайн цIенойх а боху, шаьш гайтархьама деха
доIанаш а до. Амма ишттачарна луьра таIзар хир ду».

Йисина Iачу зудчун сагIа
(Лака 21:1-4)

41 Делан цIийнан кертахь сагIа гулдечу хазнина дуьхьал а хиъна, наха
сагIина чутосучу ахчанан тидам беш вара Iийса. Дукхахболчу хьолахоша
дуккха а дуьллура. 42 Ткъа цхьа йисина Iачу къен зудчо, тIе а еана, ши
жима цIестан ахча охьадиллира. 43 Шен мурдаш тIе а кхайкхина, Iийсас
элира цаьрга: «Бакъдерг боху шуьга, хIокху йисна Iачу къен зудчо сагIи-
на делларг массара деллачул а деза ду. 44 Вукхара шайн хьолах совдаьл-
ларг луш дара, ткъа хIокхо, шен таро йоццушехь, шен мел дерг а охьа-
диллира».

Делан цIа дохор хиларх лаьцна
(Маттай 24:1, 2; Лака 21:5, 6)

13 1 Iийса Делан цIийнан кертара араволучу хенахь мурдех цхьаммо
элира Цуьнга: «Устаз! Хьажахь, ма хаза ду и тIулгаш а, гIишлош а!»
2 Iийсас дуьхьал жоп делира: «Гой хьуна и яккхий гIишлош? И дерриге
а хIаллакдийр ду, тIулга тIехь тIулг а ца буьтуш».

ТIаьхьарчу заманан билгалонаш
(Маттай 24:3-14; Лака 21:7-19)

3 Iийса Зайт-диттийн лам тIехь Делан цIийнан кертана дуьххьал хиъна
Iаш волуш, Кипас а, Якъуба а, Яхьъяс а, Iандара а хаьттира Цуьнга, уьш
шаьш бисча: 4 «Алахь тхоьга, маца а хир ду иза, хIун билгало а хир ю и
хиндерг кхочуш хуьлуш?»
5 Царна жоп а луш, Iийсас элира: «Ларлолаш, шаьш ле ма дайталаш,
6 хIунда аьлча Сан цIарца дукха нах богIур бу. „Со ву Иза“, – бохуш,
дукхахберш Iехор бу цара. 7 Нагахь тIемах я цунах лаьцна хIума шайна
хазахь, шу дохий ма хьовза, хIунда аьлча и дерриг а хила дезаш ду. Амма
иза а тIаьххьара де дац. 8 Халкъана дуьхьал халкъ гIоттур ду, мохк мах-
кана дуьхьал бер бу. МаьI-маьIIехь чIогIа мохк бегор бу, мацалла а хир
ю. Иза, берах хьийзош йолчу зудчун санна, халчу баланийн юьхь бен
хир яц.
9 Амма шу сема хилалаш, хIунда аьлча шу дIа а лоьцур ду, гуламан
цIеношкахь еттар а ю шуна, куьйгалхошна а, паччахьашна а хьалха
хIиттор а ду шу, Со бахьанехь шайна хьалха тоьшаллаш дайтархьама.
10 Ткъа хьалха хаза кхаъ массо а къаьмнашна дIакхачо беза. 11 ТIаккха,

13:9-11 Маттай 10:17-20; Лака 12:11, 12.

шаьш царна хьалха кхеле хIиттинчу хенахь, хьалхе дуьйна гIайгIа ма
белаш, шаьш ала дезачун, ткъа цу сохьта шайна дага тасийтинарг дIа-
ала. ХIунда аьлча цу хенахь аш шаьш а ца олуш, амма Делан Сино шуь-
гахула эр ду ала дезарг».
12 «Вашас, вешина ямарта а хилла, иза вейта дIалур ву. Ткъа дас
берашна а изза дийр ду. ТIаккха бераша, шайн дайшна-наношна
дуьхьал а гIевттина, уьш бойур а бу. **13** Сан цIе бахьана долуш цхьан-
на а дезар дац шу, амма и дерриге а чекхдаллалц лайнарг кIелхьар-
воккхур ву».

Боккха гIайгIа-бала
(Маттай 24:15-28; Лака 21:20-24)

14 «Ткъа хIотто ца дезачохь, „вас еш йолу къемате хIума“ хIоттийна
шайна гича (хIара доьшург нийса кхетийла!), тIаккха цу хенахь ЯхIуд-
махкахь нисвелларг лаьмнашка дIаводийла. **15** Тхов тIехь нисвелларг,
охьа а воьссина цIа чу ма гIо, цо шен цIа чуьра цхьа хIума схьа ма эца.
16 Ткъа аренгахь нисвелларг, шен тIеюху хIума схьаоьцур яра ша аьлла,
цIа ма вогIийла. **17** Боккхачу баланехь хир бу цу дийнахь доьзалхочух болу
а, бераш дакхош болу а зударий. **18** Шаьш довда дезар Iай ца хилийтар Де-
ле дехалаш. **19** ХIунда аьлча оцу деношкахь, Дала дуьне кхоьллинчхьана
дуьйна ца хиллачу кепара, кхин цул тIаьхьа а хир боцучу тайпана гIайгIа-
бала хир бу. **20** Везачу Эло и денош дац ца динехьара, цхьа а кIелхьарвала-
лур вацара, амма Ша къастийначеран дуьхьа дацдина Цо и денош.
21 Цхьаммо шайга цу хенахь „Хьажал! Кхузахь ву шуна Дала леррина
Къобалвинарг!“ я „Цигахь ву шуна!“ алахь, цунах ма тешалаш, **22** хIунда
аьлча цу заманчохь харцпайхамарш а, шаьш Дала леррина Къобалди-
нарш бу бохурш а гучубевр бу. Цара тамашийна гIуллакхаш а, тамаший-
на билгалонаш а гойтур ю, шайн йиш хилахь, Дала хаьржинарш а
Iехорхьама. **23** Амма шу ларлолаш! Ас хьалхе дIахоуьйту шуьга и дерриге
а хиндерг».

Адамийн КIант схьавар
(Маттай 24:29-31; Лака 21:25-28)

24 «Амма оцу деношкахь, и баланаш тIехIоьттинчул тIаьхьа,
„малх кхулур бу,
батто а серло лур яц,
25 стигалара седарчий а охьаоьгур ду,
стигалийн нуьцкъалалла а леста йоладур ю“».

13:13 Маттай 10:22. **13:14** Даниал 9:27; 11:31; 12:11. **13:15, 16** Лака 17:31. **13:19** Даниал
12:1; Довзийтинарг 7:14. **13:24** ЕшаI-ЯхIу 13:10; Юал 2:10, 31; 3:15; Довзийтинарг
6:12; Яхьазкхиал 32:7. **13:25** ЕшаI-ЯхIу 34:4; Довзийтинарг 6:13; Юал 2:10.

26 «ТIаккха гур ву царна Шен боккхачу ницкъаца а, сийлаллица а мар-
хаш тIехула вогIу Адамийн КIант. **27** Оцу хенахь Цо, Шен маликаш а
хьажийна, дуьненан еъа а маьIIера Шен къастийнарш дIагулбийр бу
лаьттан йистера стигалан йисте кхаччалц».

Комарийн дитт масална далош дина дустар
(Маттай 24:32-35; Лака 21:29-33)

28 «Масала, схьаэца комарийн диттах хьехам: цуьнан гаьннаш кIад а
делла, гIа тосучу хенахь, хаьа шуна аьхке герга кхаьчнийла. **29** Иштта, и
хIуманаш кхочушхуьлуш шайна гича, хаа ду шуна Адамийн КIентан зама
герга юйла а, Иза неIарехь вуйла а. **30** Бакъдерг боху шуьга: ХIара адамийн
тIаьхье чекхъялале хир ду и дерриг а. **31** Стигаллий, латтий къайладаьлча
а, Сан дешнаш довр дац».

Де а, сахьт а цхьанна а ца хаьа
(Маттай 24:36-44)

32 «Ткъа и де а, и сахьт а цхьанна а ца хаьа, я стигалара маликашна а, я
КIантана а, Да воцучунна. **33** Варелаш, сема хилалаш, хIунда аьлча и хан
тIе маца кхочу ца хаьа шуна. **34** Масала, цхьаммо шен цIера а ваьлла, ген-
на новкъа волучу хенахь, шен ялхойн кара олалла а делла, хIоранна а
шен-шен гIуллакх дIа а делла, гIаролана сема хилар тIедуьллу. **35** Иштта
сема хилалаш! ХIунда аьлча шуна ца хаьа хIусаман да цIа маца вогIур ву,
суьйранна, я буьйса юккъе яхача, я нIаьний кхойкхучу хенахь, я сатосуш.
36 ЦIеххьана иза цIа веача, шаьш дийшина ма карадайталаш. **37** Ас юха а
боху шуьга массаьрга а, хIоранга а: „Сема хилалаш!“»

Iийса вен бина болу барт
(Маттай 26:1-5; Лака 22:1, 2; Яхьъя 11:45-53)

14 **1** Ши де даьлча тIедан дезаш дара «Пасахь[д]» олу совсазчу баьпкан
деза де. ХIилланца схьа а лаьцна, Iийса вен аьтто лоьхуш бара
динан коьрта дай а, Iелам нах а. **2** Амма адам эргIаддаларх кхоьруш, иза
дезачу деношкахь кхочушдан ца лаьара царна.

Бет-ХIинехь Iийсана тIе деза даьтта доттар
(Маттай 26:6-13; Яхьъя 12:1-8)

3 Iийса Бет-ХIинехь волуш, чкъуран юха ца йоьрзу цамгар кхетта волчу
ШамIин цIахь Иза хIума юуш Iачу хенахь, мехалчу кхаби чохь, цIеначу,
нард олучу зезаган орамех даькккхина деза даьтта а дахьаш, зуда чуелира.
И кхаба, йоха а йина, даьтта Iийсан коьрта тIе доьттира цо. **4** Цхьаболчара,

13:26 Даниал 7:13; Довзийтинарг 1:7. **13:32** Маттай 24:36. **13:34** Лака 12:36-38.
14:1 Арадаккхар 12:1-27. **14:3** Лака 7:37, 38.

резабоцуш, оьгIазаллица вовшашка бохура: «Стенна оьшура иштта харж
ян? **5** ХIунда аьлча и даьтта кхо бIе а сов динари[д] ахчанах дохка мегар ма
дара, тIаккха и ахча мискачарна а доькъуш».
Оцу зудчунна хамталлаш йора цара.
6 Амма Iийсас элира: «Iадйитийша и зуда, эхь хIунда хоьтуьйту аш цун-
на? Цо Суна динарг дика гIуллакх ду-кх. **7** ХIунда аьлча мисканаш гуттар
а хир бу шуна юххехь, царна шайна лиъначу хенахь лур ду аш сагIа, ткъа
Со даим хир вац шуьца. **8** Со дIаволларна хьалхе кечам би цо, шега да-
лург деш. **9** Аса баккъалла а боху шуьга: дерриг а дуьнен тIехь, и хаза кхаъ
кхайкхочу массо а меттехь, цу зудчо динарг, цуьнан сий айдеш, хьахор ду».

ЯхIуд-Искархо Iийсана ямартло ян реза хилар
(Маттай 26:14-16; Лака 22:3-6)

10 ТIаккха ЯхIуд Искархо, Iийсан шийтта мурдах цхьаъ, динан коьрта-
чу дайшна тIевахара, ямартло а йина, Iийса церан кара дIавалархьама.
11 И хезча, вукхара самукъадаларца цунна ахча дала барт бира. Ткъа ЯхIу-
да Iийса церан кара дIавала аьтто лоьхура.

Iийсас Шен мурдащца Пасахьан пхьор даар
(Маттай 26:17-25; Лака 22:7-14, 21-23; Яхьъя 13:21-30)

12 Совсазчу баьпкан дезачу денойн дуьххьарлерчу дийнахь, Пасахьан
Iахар а бийна, мурдаша Iийсага хаьттира: «Пасахьан пхьор мичахь дан
лаьа Хьуна? Оха, дахана, кечйийр ю чоь».
13 ТIаккха, Шен мурдех шиъ вохуьйтуш, Iийсас цаьрга элира: «Шу гIа-
ла чу гIо, ткъа цигахь кхаби чохь хи дахьаш вогIу цхьа стаг дуьхьалкхетар
ву шуна, цунна тIаьххье дIагIо. **14** Иза чу ваханчу цIийнан хIусамдега аш
ала: „Устазо хоьтту: Сайн мурдащца Пасахьан суьйренан пхьор даа чоь
мичахь ю?“ **15** Цо шуна лакха тIехь йоккха а йолуш, лаьтта хIума а тесна,
кечйина чоь гойтур ю, цу чохь кечам бийр бу аш вайна».
16 Iийсан мурдаша, гIала а баьхкина, дерриг а Цо ма-бохху а карийна,
Пасахьана кечам бира. **17** Суьйре тIееача, Iийса Шен шийтта векалца цига
веара. **18** ДIа а тевжина, уьш хIума юуш бохкуш, Iийсас элира: «Баккъалла а
боху шуьга, Соьца кхача бууш волчу шух цхьаммо ямартло йийр ю Суна».
19 Уьш, и халахетта, Цуьнга баха буьйлабелира: «Со-м вац те иза?»*
20 Ткъа Iийсас жоп луш, элира цаьрга: «Шийттаннах цхьаъ ву, Соьца
кеда чу бепиг Iуттуш верг. **21** Ткъа Адамийн КIант, Делан Йозанашна
тIехь Цунах яздина ма-хиллара, кху дуьнен чуьра дIавоьдуш ву, амма де-
къаза ву-кх Цунна ямарта верг! Цунна дуьнен чу ца валар гIоле яра!»

* **14:19** *Цхьадолчу тептарш тIехь кхин дIаяздина ду:* Вукхо а элира: «Со-м вац хир ву иза?»

14:7 Карлабаьккхинарг 15:11. **14:18** Забур 40:10.

Везачу Элан суьйре
(Маттай 26:26-30; Лака 22:14-20; 1 Коринтхошка 11:23-25)

22 Цара хIума юучу хенахь, Iийсас, бепиг схьа а эцна, доIанца декъал а
дина, декъа а декъна, Шен мурдашка дIа а кховдош, элира:
«Схьаэца – иза Сан дегI ду».
23 ТIаккха кад, схьа а эцна, Далла хастам а бина, Цо иза цаьрга дIакхов-
дийра, ткъа цара массара а цу чуьра дIамелира. **24** Iийсас элира цаьрга:
«ХIара Сан цIий ду, Делаца бина барт чIагIдеш долу, дукхахболчеран
дуьхьа Iенор долу. **25** Билггала боху шуьга: кемсех даьккхина долу кхин
цхьа а малар Аса мер дац, Дала дIахIоттийначу Олаллехь керла чагIар мо-
лу де тIекхаччалц».
26 ТIаккха Далла хастаман назманаш а аьлла, Зайт-диттийн лам тIе ба-
хара уьш.

Iийсас хьалхе дIахоуьйту Кипас Ша дIатосург хилар
(Маттай 26:31-35; Лака 22:31-34; Яхьъя 13:36-38)

27 Шен мурдашка Iийсас элира: «Аша массара а Со дIатосур ву, хIунда
аьлча яздина ду:
„Iуьнна чов йийр ю Аса,
ткъа уьстагIий дIасадовдур ду“, – аьлла».
28 «Амма веллачуьра денвеллачул тIаьхьа Галилай-махка шул хьалха
кхочур ву Со».
29 Кипас элира Iийсага: «Массара дIатесча а, ас-м вуьтур вац Хьо».
30 ТIаккха Iийсас элира цуьнга: «Баккъалла а боху хьоьга: тховса, шозза
нIаьна кхайкхале, кхузза Сох дIакъаьстар ву хьо».
31 Амма Кипас, кхин а чIагIдеш, элира: «Сан Хьоьца вала дезахь а, со
цкъа а Хьох дIакъаьстар вац». Изза вукхара а элира.

Iийсас Гатшамани-бешахь доIа дар
(Маттай 26:36-46; Лака 22:39-46)

32 Цул тIаьхьа Гатшамани олучу меттиге баьхкира уьш. Iийсас элира
Шен мурдашка: «Ас доIа дечу юкъана, ховший Iе кхузахь». **33** ТIаккха
Шеца Кипа а, Якъуб а, Яхьъя а вигира Цо. Кхузахь Iийса синтем байна а,
чIогIа сингаттаме а хилира. **34** Цо элира цаьрга: «Сан са Iожаллин гIайгIа-
нехь ду. Аша кхузахь а совций, сема хан яккха».
35 Царна жимма дехьа а ваьлла, лаьтта а воьжна, Iийсас доIа дира: «Нагахь
йиш елахь, дIакъастадойла Ахь Сох и къизаллин сахьт», – **36** кхин а Цо элира:
«Сан Дада! Дерриг а Хьан карахь ду, и къаьхьа кад Суна юххехула чекхбак-
кхахьа! Делахь а, Сан лаамца доцуш, Хьан лаамца хуьлийла дерриг а».

14:24 Арадаккхар 24:8; Ярми-ЯхIу 31:31-34. **14:27** Закри-ЯхIу 13:7. **14:28** Маттай 28:16.

37 Ша юхавирзича, Шен мурдаш бийшина Iохкуш карийра Цунна.
ТIаккха Цо элира Кипе: «ШамIа, хьо наб еш ву? Цхьана сахьтехь сема хи-
ла ца мегара хьо? 38 Сема хила, доIанаш де, шаьш къилахь долчу лаамаш-
на кIел ца дисийта. Са сема хуьлу, ткъа дилха эгIаза ду».
39 Юха а дехьо ваьлла, доIа дира Цо, изза дешнаш олуш. 40 Юхавеача,
кхин цкъа а бийшина карийра Iийсана уьш, хIунда аьлча церан бIаьрга-
негIарш дазделлера. Шаьш Iийсага хIун эр ду а ца хууш биснера уьш.
41 КхозлагIа а тIевеана, элира Цо цаьрга: «Шу хIинца а наб еш, садоIуш
ду? Тоьар ду, тIедеана и сахьт. Адамийн КIант къинош летийначеран кара-
воьду хан тIекхаьчна. 42 Дуьйло, хьалагIовтта! ХIара ву Суна ямартло ен верг».

Iийсана ямартло яр а, Иза схьалацар а

(Маттай 26:47-56; Лака 22:47-53; Яхьъя 18:3-12)

43 Оцу сохьта, Iийсас и оллушехь, тIевеара ЯхIуд, шийттаннах цхьаъ.
Цунна тIаьхьахIоьттина адамийн тоба яра, карахь тарраший, хьокхий а
долуш. Уьш хьовсийнера динан коьртачу дайша а, Iелам наха а, баккхий-
чара а. 44 Iийсана ямарта волчо билгало йинера цаьрга: «Ас барт баьк-
кхинарг Иза хир ву шуна, – аьлла, – И, схьа а лаций, ларвеш дIавига».
45 Цу сохьта Iийсана тIе а вахана, цо элира: «Ва устаз!» Цул тIаьхьа
Цунна барт баьккхира. 46 Ткъа вукхара, тIе куьйгаш а кховдийна, схьале-
цира Iийса. 47 Уллохь лаьттачех цхьаммо, тур схьа а даьккхина, тоьхна,
динан коьртачу ден ялхочун лерг даьккхира. 48 ТIаккха Iийсас элира
цаьрга: «Талорхо лаца доьлхуш санна, таррашций, хьокханашций ара ма
девлла шу Со схьалаца? 49 Делан цIа чохь хIора дийнахь ца хуьлура Со
шуьца, хьехамаш а беш? ХIетахь ма ца лоцура аш Со? Амма Делан Йоза-
наш тIехь яздинарг кхочушхила деза».

ДIаведда жима къонах

50 Цу хенахь, Iийса а витина, массо а мурдаш дIасабевдира. 51 Шен дер-
зинчу дегIа тIе шаршу хьарчийна волу цхьа жима къонах Iийсана тIаьхьа
хIоьттира. Амма тIемалоша и дIалецира. 52 ТIаккха тIемалойн карахь
шаршу а юьтуш, иза верзина ма-варра дIаведира царах.

Iийса коьртачу кхеташонна хьалха хIоттор

(Маттай 26:57-68; Лака 22:54, 55, 63-71; Яхьъя 18:13, 14, 19-24)

53 Iийса динан коьрта да волчу цIа валийра. Цигахь массо а динан коьрта
дай а, баккхийнаш а, Iелам нах а гулбеллера. 54 Iийсана гено тIаьхьа а
хIоьттина, динан коьртачу ден керта чу велира Кипа. Иза динан коьртачу
ден кертахь гIуллакх деш болчаьрца цIарна хьалха вохлуш вара. 55 Ткъа
Iийсана веран кхел ярхьама, динан коьрта дай а, коьртачу кхеташонехь

14:49 Лака 19:47; 21:37.

мел верг а Иза бехке ван бахьана лоьхуш бара, амма и бахьана ца карадо-
ра царна. 56 ХIунда аьлча дукхахболчара харц тоьшаллаш дора Цунна дуьх-
хьал, ткъа уьш цхьана ца догIура.
57 Цхьаболчара, хьала а гIевттина, харц тоьшаллаш деш, элира: 58 «Тху-
на хезнера Цо олуш: „Аса адамаша куьйга дина хIара Делан цIа доха а ди-
на, кхаа дийнахь кхин тайпа долу, куьйга дина доцург дIахIоттор ду“, —
аьлла».
59 Амма церан тоьшаллаш а цхьаьнадогIуш дацара. 60 ТIаккха динан
коьртачу дас, юккъе дIа а хIоьттина, хаьттира Iийсага: «Ахь цхьа а жоп ма
ца ло? Цара Хьуна дуьхьал тоьшаллаш хIунда до?» — аьлла.
61 Ткъа Iийса дуьхьал вист а ца хилира, Цо цхьа а жоп ца делира царна.
Юха а динан коьртачу дас хаьттира Цуьнга: «Хьо вуй Декъалволчун
КIант? Цо леррина Къобалвинарг?»
62 Iийсас элира: «Со ву.
Шуна гур а ву Адамийн КIант
Нуьцкъалчу Далла аьтто агIор хиъна Iаш а,
стигалан мархашца охьавуссуш а».
63 ТIаккха, шена тIера бедар а ятIийна, динан коьртачу дас элира:
«Кхин хIун тешаш оьшу вайна? 64 Хезира-кх шуна И Далла луьйш, шуна
муха хета?»
Цара массара а Iийса веран кхел къобалйира. 65 ТIаккха цхьаболчара
Iийсана тIе туйнаш детта долийра, вукхара, Цуьнан бIаьргаш дIа а дих-
кина, буйнаш а детташ, олура: «Хьо пайхамар хилар гайта хIинца!»
ГIаролхоша а еттара Цунна.

Кипас Iийса дIатасар

(Маттай 26:69-75; Лака 22:56-62; Яхьъя 18:15-18, 25-27)

66 Кипа цу кертахь, лахахь волуш, динан коьртачу ден цхьа зуда-ялхо
еара цига. 67 Вохлуш волу Кипа а гина, цо, леррина юьхь-дуьхьал а хьаьж-
на, элира: «Хьо а вара-кх Назартера Iийсаца».
68 Амма Кипас дIахадийра: «Суна ахь хIун боху а ца хаьа, со кхета а ца
кхета ахь бохучух».
Иза а аьлла, Кипа кертан хьалха велира. ТIаккха нIаьна кхайкхира.
69 Оццу зудчо, иза юха а гина, «ХIара а ву царах цхьаъ», — элира уллохь
хIиттина болчаьрга.
70 Кипас юха а тIе ца лецира цо бохург. Жимма Iийча, кхузахь лаьтташ
болчара Кипе юха а элира: «Баккъалла а хьо ву-кх царах, хIунда аьлча хьо
а ма-ву галилайхо».
71 Ткъа Кипа, дуьйнаш а бууш, чIагIонаш ян волавелира: «Ца вевза суна
И стаг, аш вуьйцуш верг».

14:58 Яхьъя 2:19. 14:62 Даниал 7:13. 14:64 Iамалъяр 24:16.

[72] ХIеттахь шозлагIа а нIаьна кхайкхира. ТIаккха дагадеара Кипина Iийсас шега аьлларг: «НIаьна шозза кхайкхале, ахь кхузза дIатосур ву Со».

Кипа доггах вилхира.

Iийса Пулат волчу валаво

(Маттай 27:1, 2, 11-14; Лака 23:1-5; Яхьъя 18:28-38)

15 [1] Сатосучу хенахь, Iуьйре тIеярца, динан коьртачу дайша а, Iелам наха а, ерриге а коьртачу кхеташонехь мел болчара а гулам бира. Оцу гуламо, сацам а бина, Iийса дIа а вихкина, Пулате дIавелира. [2] Пулата хаьттира Цуьнга: «Хьо жуьгтийн къоман Паччахь ву?» — аьлла.

Ткъа Iийсас жоп делира цуьнга: «Ахь боху-кх иза».

[3] Динан коьртачу дайша дукха а хIуманна тIехь бехке вора Iийса. [4] Пулата юха а хаьттира Цуьнга: «Ахь цхьа а жоп ма ца ло? Хьажал, Хьуна дуьхьал мел дукха бехкаш балабо».

[5] Амма Iийсас оцу хаттарна кхин цхьа а жоп ца делира, ткъа Пулат цунах чIогIа цецвуьйлура.

Iийса вен кхел йо

(Маттай 27:15-26; Лака 23:13-25; Яхьъя 18:39-19:16)

[6] ХIора Пасахьан дезачу дийнахь чубоьхкинчех цхьаъ, шега веххнарг, арахоьцура Пулата халкъана. [7] ХIетахь цхьа хьенех вара, Барраб цIе а йолуш. Шен накъосташца Iедална дуьхьал адам карзахдаьллачу хенахь, цо стаг верна, иза чувоьллинера. [8] ТIаккха гулделлачу халкъо, маьхьарий а хьоьккхуш, хIинццалц санна тутмаккхех цхьаъ дIахецар дийхира Пулате. [9] Цо дуьхьал хаьттира цаьрга: «Ас жуьгтийн къоман Паччахь дIавалалаьий шуна?» — аьлла.

[10] ХIунда аьлча Пулатана хаьара, динан коьртачу дайша Iийса шайн Цуьнга хьагI йолу дела дIавеллий. [11] Амма динан коьртачу дайша халкъ иракарахIоттийнера, царна Барраб дIахецар гIоле хетийтархьама. [12] Пулата юха а, жоп луш, элира цаьрга: «Ткъа аш жуьгтийн къоман Паччахь ву бохучунна хIун дан лаьа шуна ас?»

[13] Цара цо бохучунна дуьхьал маьхьарий хьаьккхира: «ЖIарах дIатоха Иза!» — аьлла.

[14] Пулата хаьттира цаьрга: «ХIунда? Цо хIун зулам дина те?»

Амма наха кхин а чIогIа маьхьарий хьоьккхура: «ЖIарах дIатоха Иза!» — бохуш.

[15] ТIаккха Пулата, халкъана луург а деш, Барраб дIахецийтира. Ткъа Iийса, шед а еттийтина, тIемалойн кара дIавелира жIарах дIатохийтархьама.

Iийса тIемалоша хьийзавар

(Маттай 27:27-31; Яхьъя 19:2, 3)

[16] ТIемалоша, Iийса керта а ваьккхина, йоккха, кхел кхайкхочу гIишлочу а вигна, тIемалойн ерриге а тоба гулйира. [17] ТIаккха Цунна тIе цIен оба а кхоьллина, коканийн коьллех кочар а дина, иза Iийсан коьрта тIе диллира. [18] Цул тIаьхьа, Iийса беларца «декъалвеш», цара бохура: «Декъала хуьлда жуьгтийн къоман Паччахь!»

[19] ТIаккха Цуьнан коьртах Iаса а етташ, Цунна тIе туйнаш деттара цара. Цул тIаьхьа, гора а хIиттина, корта беттаран сурт хIоттадора Цунна хьалха. [20] Шаьш Iийса аьшнаш вина бевлча, Цунна тIера цIен духар дIа а даьккхина, Шен хIуманаш тIеюьйхира цара. ТIаккха жIарах дIатоха дIавигира Iийса.

Iийса жIарах дIатохар

(Маттай 27:32-44; Лака 23:26-43; Яхьъя 19:17-27)

[21] ТIаккха шен кха тIера вогIу, Искандаран а, Рупан а да волу Къуринара ШамIа а сацийна, цуьнга Iийсан жIаран бIогIам дIабахьийтира цара. [22] Iийса «Галгатхьа» олучу метте схьавалийра цара (иза «туьтанан меттиг» бохург ду). [23] Ярийн муттанца эдина чагIар дала гIоьртира уьш Цунна, амма Iийсас иза ца мелира. [24] Iийса жIарах дIатуьйхира. ТIемалоша, кхаж а тесна, Цуьнан хIуманаш вовшашлахь йийкъира. [25] УьссалгIа сахьт дара Iийса жIарах дIатухучу хенахь.

[26] Иза стенна бехке ву билгалдоккхуш, уьнна тIехь яздинера: «Жуьгтийн къоман Паччахь», — аьлла.

[27] Iийсаца ши талорхо вара жIарах дIатоьхна, цхьаъ Цунна аьтту агIор, важа аьрру агIор*.

[29] Юххехула чекхбовлучара, вон баганаш а етташ, кортош а лестош, бохура Цуьнга: «ХIай! Делан цIа доха а дина, кхаа дийнахь дIахIоттош верг! [30] Хьуо кIелхьара а воккхуш, охьавосса бIогIам тIера».

[31] Царах терра динан коьртачу дайша а, Iеламчу наха а, Цунах бела а боьлуш, вовшашка бохура: «Кхиберш кIелхьара а баьхна, Ша-м кIелхьара ца ваккхало! [32] Иза Дала леррина Къобалвинарг а, Исраилан Паччахь а велахь, охьавосса веза-кх хIинца жIара тIера, вайна иза ган а гина, Шех тешийтархьама».

Цуьнца дIатоьхначу талорхоша а сийсазвохура Иза.

* 15:28 *Цхьадолчу тептарш тIехь:* Кхочуш хилира Делан йозанаш тIехь яздина: «ТIаккха зуламхо санна юкъатухур ву Иза», – бохург.

15:21 Римхошка 16:13. 15:24 Забур 21:19. 15:28 ЕшаI-ЯхIу 53:12. 15:29 Забур 21:8; 108:25; Марк 14:58; Яхьъя 2:19.

Іийса кхалхар
(Маттай 27:45-56; Лака 23:44-49; Яхьъя 19:28-30)

33 Делкъахенахь лаьтта тIе цIеххьана бода беара, кхаа сахьтехь лаьттира
иза. 34 Делкъал тIаьхьа кхо сахьт долучу хенахь, Іийсас чIогIа мохь туьй-
хира: «Элой, Элой, лема сабахьтани?» Цу дешнийн маьIна иштта ду: «Ва
Сан Дела! Со хIунда вити Ахь?»
35 Генахь боцуш лаьттачара, и хезча, бохура: «Хьажахь, ЭлияхIу-пай-
хамаре кхойкхуш ву-кх И».
36 Ткъа цхьаммо ведда, худург кемсийн къонзи чу а Іоьттина, иза
хьокхана буьххье а йоьллина, Іийсага кховдийра, и Цуьнга малийтар-
хьама.
«Собар дел, хьовсур ду вай, ЭлияхIу вогIий те ХIара жIаран тIера
дIаваккха», — элира цо.
37 Ткъа цу хенахь, чIогIа мохь а тоьхна, Іийса кхелхира. 38 ХIеттахь Де-
лан цIийнан чохь, уггар езачу чоьнна дуьхьал оьллина кирхьа лакхара
дуьйна лаха кхаччалц декъаделира. 39 Іийсана дуьхьал лаьтташ волчу тIе-
ман хьаькамо, Цо Шен са иштта дIалуш гича, элира: «И стаг бакъонца
Делан КIант вара».
40 Геннара хьоьжуш лаьтташ зударий а бара кхузахь: царна юкъахь
Магдалера Марем а, жимаха волчу Якъубан а, Юшан а нана Марем а,
Шалумат а яра. 41 Іийса Галилай-махкахь волуш, Цунна гIуллакх деш
тIаьхьахIиттина бара уьш. Иштта дуккха а Цуьнца цхьаьна Ярушалайме
баьхкина болу зударий бара кхузахь.

Іийса дIаволлар
(Маттай 27:57-61; Лака 23:50-56; Яхьъя 19:38-42)

42-43 Иза пIераскан де дара, Далла лерина шоьтан дийнан хьалхара до-
лу де. Рамат цIе йолчу гIалара а волуш, кхеташонехь лоруш волу декъаш-
хо а волуш, ша а Делан Олалле сатуьйсуш а волчу Юсупа, тIейогIуш
суьйре йолу дела, Пулатана тIе ваха бIо а боьлла, Іийсан дакъа схьадий-
хира. 44 Іийса веллий хиъча, Пулата, цецваьлла, тIеман хьаькам тIе а
кхайкхина, хьаьттира цуьнга: «Дукха хан юй И велла?» — аьлла. 45 ТIеман
хьаькамера хаам хилча, цо дакъа Юсупе дIадалийтира. 46 Юсупа, кIади а
эцна, дакъа жIара тIера схьа а даьккхина, кIади юкъа а хьарчийна, ломах
яьккхинчу къубба чу диллира. ТIаккха къуббанан неIарна дуьхьал боккха
тIулг карчийра цо. 47 Ткъа Магдалера Марем а, Юшан нана Марем а Иза
дIа мичахьа вуллу хьоьжуш яра.

15:34 Забур 21:2. 15:36 Забур 68:22. 15:38 Арадаккхар 26:31-33. 15:40, 41 Лака 8:2, 3.

Іийса веллачуьра денвалар
(Маттай 28:1-8; Лака 24:1-12; Яхьъя 20:1-10)

16 1 Далла лерина шоьтан де дIадаьллачу хенахь Магдалера Марема а,
Якъубан нанас Марема а, Шалумата а хаза хьожа йогIу хьакхарш
ийцира, уьш Іийсан докъана хьакхархьама. 2 Іуьйранна, сатосучу хенахь,
кIирандийнахь и зударий къубба йолчу бахара. 3 Цара вовшашка хьотту-
ра: «Къуббанан неIарера тIулг хьан дIабоккхур бу те вайна?» — бохуш.
4 Ткъа дIахьаьжча, тIулг дIакарчийна гира зударшна. И тIулг чIогIа
боккха бара. 5 Уьш къубба чу бевлча, аьтту агIор хиъна, кIайн духар а
долуш, кIант гира царна. Уьш чIогIа Іадийнера. 6 Ткъа цо элира зу-
даршка: «Кхера ма ло. ЖIарах дIатоьхна хилла Назартера Іийса лоьху
аш? Иза денвелла. И кхузахь вац. ХIара ю Иза охьавиллина хилла мет-
тиг. 7 Амма аш, гIой, Цуьнан мурдашка а, Кипе а ала: „Іийса Галилай-
махка шул хьалхаваьлла гIур ву, цигахь гур ву шуна Иза, Цо шуьга ма-
аллара“».
8 Зударий, къубба чуьра ара а бевлла, дIабевдира. Уьш чIогIа кхераба-
ларна боьхнера, цара цхьаьнгге а хIумма а ца дийцира.

Іийсас Ша Магдалера Маремана гайтар
(Маттай 28:9, 10; Яхьъя 20:11-18)

9 * [КIирандийнахь, хьалхе, веллачуьра ден а велла, Іийса хьалха Маг-
далера, шена чуьра ворхI жин арадаьккхинчу Маремана дуьхьал хIоьтти-
ра. 10 Цо яхана шена гинарг Цуьнца хьалха хиллачаьрга, ткъа хIинца
Цунна боьлхуш Іаш болчаьрга дIадийцира. 11 Амма Іийса дийна ву аьлла
хезча а, Марема шена Иза гина аьлча а, хIетте а уьш ца тийшира.

Іийса шина мурдана хьалха дIахIоттар
(Лака 24:13-35)

12 Цул тIаьхьа мурдех шинна а, уьш юьрта боьлхучу хенахь, кхечу куь-
цехь а волуш, дуьхьалхIоьттира Іийса. 13 Цара а, юхабирзича, дIахаийти-
ра иза кхечаьрга, амма царах а ца тийшира уьш.

Іийсас мурдашна тIедиллинарг
(Маттай 28:16-20; Лака 24:36-49; Яхьъя 20:19-23; Векалийн 1:6-8)

14 ТIаьххьара а оцу цхьайтта векална а, цара хIума юучу хенахь, дуь-
хьалхIоьттира Іийса. Цо тIехтуьйхира царна церан тешар ца хилар а, дег-
наш шагделла хилар а, уьш Ша веллачуьра денвелла гинчарех а ца

* 16:9-20 Уггар ширачу тептарш тIехь 9-20 яздина дац.

16:7 Маттай 26:32; Марк 14:28.

тешарна. 15 Цо элира цаьрга: «Дуьне мел ду дIа а гIой, массо а адамашна
дIакхайкхабе хаза кхаъ. 16 Оцу кхоах теша а тешна, ша хих чекхваккхий-
тинарг, кIелхьарвоккхур ву, ткъа ца тешачунна – кхел хир ю. 17 Ткъа теш-
начарна иштта билгалонаш хир ю: Сан цIарца жинаш а арадохур ду цара,
кхечу меттанашца а дуьйцур ду. 18 Цаьрга лаьхьанаш караэцийтича а, я
дIовш малийтича а, зе хир дац царна, цара цомгушчарна тIе куьйгаш
диллича, цомгушнаш толур бу».

19 Иштта цаьрца къамел динчул тIаьхьа Iийса-Эла, стигала хьала а
ваьккхина, Далла аьтту агIор охьахиира. 20 Ткъа Цуьнан мурдаша, бахана,
массанхьа а хаза кхаъ кхайкхийра. Везачу Эло гIо дора царна. Мурдаша
дахьачу хазачу кхоан дешнаш инзаре билгалонашца чIагIдора Цо.]

16:15 Векалийн 1:8. 16:19 Векалийн 1:9-11.